

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

Česká inspekce životního prostředí a její úloha v praxi

Anna Parkánová

© 2011 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Anna Parkánová

obor Hospodářská a kulturní studia

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 16 určuje tuto bakalářskou práci.

Název práce: **Česká inspekce životního prostředí a její úloha v
praxi**

Osnova bakalářské práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Životní prostředí a právo životního prostředí
4. Právní úprava ČIŽP
5. Procesní předpisy pro činnost ČIŽP
6. Závěr
7. Seznam použitých zdrojů
8. Přílohy

Rozsah hlavní textové části: 30 - 40 stran

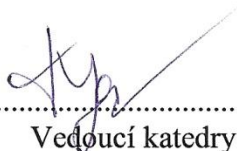
Doporučené zdroje:

1. Miko, L. Česká inspekce životního prostředí. Vydání první. ČIŽP: 1996
2. Němec, Jan. Prokopské a Dalejské údolí. Pro 86: ZO ČSOP: Consult Praha 2003. ISBN 80-902132-4-3
3. Prokop, Martin. Účastenství v řízeních na ochranu životního prostředí. Vydal: Ekologický právní servis 2002. ISBN 80-902570-6-2
4. Jirásková, Věra. Občan v demokratické společnosti. Vydání první. Praha: nakladatelství Slon 1999. ISBN 80-85850-78-8

Další literatura po dohodě s vedoucím bakalářské práce

Vedoucí bakalářské práce: **JUDr. Jana Borská**

Termín odevzdání bakalářské práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 19. 2. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Česká inspekce životního prostředí a její úloha v praxi" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala JUDr. Janě Borské za vedení a konzultace při zpracování bakalářské práce.

Zároveň děkuji své rodině za podporu, kterou mi při mém studiu poskytla.

Dále bych poděkovala inspektorovi České inspekce životního prostředí Karlu Keroušovi za poskytnuté informace a konzultace.

Česká inspekce životního prostředí a její úloha v praxi

Czech Inspection Environment and its role in our society

Souhrn

V České republice má kontrolní činnost nad ochranou životního prostředí Česká inspekce životního prostředí, kterou se tato bakalářská práce zabývá. Základním cílem této bakalářské práce je shrnout platnou právní úpravu České inspekce životního prostředí a její činnost v praxi. Cílem praktické části této bakalářské práce je zjistit úlohy České inspekce životního prostředí jako správního orgánu v praxi se zaměřením na CITES.

Teoretická část je zaměřena na Českou inspekci životního prostředí, která se zabývá životním prostředím a jeho složkami, životním prostředím z hlediska právních předpisů. Dále se snaží objasnit platnou právní úpravu ČIŽP, do které spadá činnost ČIŽP a její obecné právní normy, dále to jsou procesní předpisy pro činnost České inspekce životního prostředí, do kterých patří působnost a kompetence ČIŽP a správní řád a přestupkový zákon.

Praktická část se snaží vysvětlit problematiku České inspekce životního prostředí – CITES, a ta se týká pochopení její právní úpravy a zákonů s nimi spojených, kterými se řídí, dále je to spolupráce s národními a mezinárodními orgány. Také se snaží zjistit případné nedostatky v oblasti ČIŽP – CITES a dosáhnout možných nápravných opatření.

Klíčová slova: Česká inspekce životního prostředí, CITES, kontrolní činnost, životní prostředí, ochrana životního prostředí, právo životního prostředí, platná právní úprava, procesní předpisy, působnosti a kompetence ČIŽP, úloha ČIŽP v praxi

Summary

In the Czech republic the Czech Environment Inspection, which this thesis focusses on, has a control over the environment protection. The main aim of this thesis is to summarize valid legal regulations of the Czech Environment Inspection and its operation in practise. The aim of the empiric part of this thesis is to find out tasks of the Czech Environment Inspection as the administration body in practice focusing on CITES.

Theoretical part of this thesis is focussed on the Czech Environment Inspection which deals with the environment and its parts, environment in light of the law regulations. In addition it tries to clear up the law regulations of the Czech Environment Inspection within which falls the activities of the Czech Environment Inspection and its general legal rules, next procedural rules for the activity of the Czech Environment Inspection within which falls action and competence of the CEI and administrative and misdeed rules.

The empiric part tries to explain the question of the Czech Environment Inspection – CITES and it concerns of the understanding of the legal regulations of CITES and the laws connected with them by which it obeys, next it is the cooperation with the national and international bodies. It also tries to find out the incidental problems in the field of CEI – CITES and to get the possible reformatory measures.

Keywords: Czech Environment Inspection, CITES, control activity, environment, environmental protection, environmental law, valid legal regulations, procedural rules, action and competence CEI, role CEI in practice

Obsah

1. Úvod	10
2. Cíl práce a metodika	11
2.1. Cíl práce	11
2.2. Metodika práce	11
3. Životní prostředí a právo životního prostředí	12
3.1. Životní prostředí a jeho složky	12
4. Právní úprava České inspekce životního prostředí	20
4.1. Obecné údaje o České inspekci životního prostředí	20
4.2. Činnost České inspekce životního prostředí	20
4.3. Organizační struktura České inspekce životního prostředí	20
4.4. Přehled platné právní úpravy na úseku ochrany životního prostředí	22
4.4.1. Ochrana ovzduší	23
4.4.2. Ochrana vod	24
4.4.3. Odpadové hospodářství	25
4.4.4. Ochrana přírody	28
4.4.5. Ochrana lesa	30
5. Procesní předpisy pro činnost České inspekce životního prostředí	32
5.1. Působnosti a kompetence České inspekce životního prostředí	32
5.2. Zákon o státní kontrole	32
5.2.1. Kontroly České inspekce životního prostředí v praxi	37
5.3. Správní řád a přestupkový zákon	39
5.3.1. Hodnocení ve správním řízení České inspekce životního prostředí	46
5.3.2. Vývoj počtu řešených podnětů v letech 2000 – 2009	48
5.3.3. Programy a fondy na ochranu životního prostředí	49
5.4. Personalistika České inspekce životního prostředí	51
5.5. Rozpočet České inspekce životního prostředí	52
5.6. CITES	54
6. Závěr	64
7. Seznam použitých zdrojů	67
8. Přílohy	70

Seznam tabulek, diagramů a grafů

Diagram 1	Organizační členění České inspekce životního prostředí.....	21
Diagram 2	Organizační struktura oblastního inspektorátu ČIŽP.....	22
Diagram 3	Rozhodování ve správním řízení v roce 2009.....	46
Tabulka 1	Průměrný počet a výše pokut v letech 2005 – 2009.....	47
Graf 1	Vývoj počtu inspekcí dle složek.....	48
Tabulka 2	Řešené podněty v letech 2001 – 2009 v jednotlivých složkách ochrany životního prostředí.....	49
Tabulka 3	Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2009.....	51
Tabulka 4	Upravený rozpočet k 31. 12. 2009 (v tis. Kč).....	52
Tabulka 5	Příjmy a výdaje ČIŽP.....	53
Graf 2	Činnost ČIŽP – CITES.....	60
Diagram 4	Kontrolní činnost CITES 2009.....	61
Tabulka 6	Přehled činnosti České inspekce životního prostředí v CITES 1997-2009...	62
Tabulka 7	Tabulka zkratk.....	70

1. Úvod

Životní prostředí je systém, který se skládá z přírodních, umělých a sociálních složek světa. Vytváří přirozené podmínky pro existenci organismů, včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje.

Životní prostředí je narušováno již velmi dávno, největší zásluhu na tom mají zejména lidé, kteří si toho dříve nebyli vědomi. K nejzávažnějšímu narušování životního prostředí docházelo v dobách, kdy lidé začali osidlovat území, vytvářet zde dopravní spoje a znečišťovat prostředí, a tím začali nešetrným způsobem zasahovat do životního prostředí.

Nebývalé zrychlení rozvoje lidské společnosti nastalo průmyslovou revolucí. Využívání nových zdrojů energie, především fosilních paliv, energie vody a jaderných zdrojů, vedlo k zásadním změnám v životě lidí a k rozsáhlým přeměnám životního prostředí. Samozřejmě, že v hustě osídlených průmyslových oblastech příroda nepřestala existovat. Půda, voda, ovzduší i svět rostlin, živočichů a dalších skupin organismů existují stále, dokonce i přímo uprostřed miliónových měst.¹

Rozhodla jsem se zvolit téma Česká inspekce životního prostředí a její úloha v praxi proto, že mám blízký vztah k životnímu prostředí a vnímám ho jako přírodní bohatství Země, které by mělo být zachováno pro další generace, a o kterém se v současné době hodně diskutuje, i když dříve bylo opomíjeno. Jedním z orgánů, kterému je svěřen dohled nad ochranou životního prostředí v České republice, je právě zmíněná Česká inspekce životního prostředí. Jako odborný orgán státní správy vykonává dozor nad respektováním právních norem v oblasti životního prostředí. Oblast, pro kterou jsem se rozhodla je Úmluva CITES, jejím účelem je regulace mezinárodního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Hlavním cílem CITES je ochrana ohrožených druhů živočichů a rostlin před hrozbou vyhubení.

V současné době již existují určitá opatření, která jsou zaměřena na ochranu životního prostředí. Životní prostředí je ošetřeno zákonem č. 17/1992 Sb., O životním prostředí v platném znění a dále jsou to zákony, které upravují všechny složky životního prostředí. K ochraně životního prostředí slouží i další práva a to například občanské, finanční a trestní. A další prameny životního prostředí jsou zahrnuty například v Listině základních práv a svobod, v Ústavě ČR a v mnoha dalších právních předpisech.

¹ GAISLER, J., *Za oponou přírody*. Praha: Panorama, 1984. s. 11.

2. Cíl práce a metodika

2.1. Cíl práce

Základním cílem této bakalářské práce je shrnout platnou právní úpravu České inspekce životního prostředí a její činnost v praxi.

Cílem teoretické části této bakalářské práce je vymezit platné právní úpravy životního prostředí a jeho složek, dále pak také shrnutí procesních předpisů pro činnost České inspekce životního prostředí, kterými jsou zákon o státní kontrole, správní řád a přestupkový zákon. Dále se práce zaměřuje na působnost a kompetence České inspekce životního prostředí, personalistiku a rozpočet České inspekce životního prostředí.

Cílem praktické části této bakalářské práce je zjistit úlohy České inspekce životního prostředí jako správního orgánu v praxi se zaměřením na CITES. Dále se praktická část práce zaměří na vztahy České inspekce životního prostředí s jinými orgány. Dílčím cílem je také shrnutí platné právní úpravy a zjistit účel Úmluvy CITES.

2.2. Metodika práce

V teoretické části byla použita technika sběru dat. Informace byly čerpány z právní úpravy týkající se životního prostředí a jeho složek, statistik životního prostředí, internetových stránek a výročních zpráv České inspekce životního prostředí.

Ze studia odborné literatury byly získány data na shrnutí platné právní úpravy životního prostředí a jeho složek, na platnou právní úpravu České inspekce životního prostředí, na přehled platné právní úpravy na úseku ochrany životního prostředí, na procesní předpisy pro činnost České inspekce životního prostředí, na personalistiku a rozpočet České inspekce životního prostředí.

Dále byla provedena analýza dat, která byla použita pro uspořádání dat v teoretické části bakalářské práce, nejdříve v obecné formě a dále pak v závěru při hodnocení výsledků.

V praktické části byla použita technika sběru dat - standardizovaný rozhovor s inspektorem České inspekce životního prostředí a pracovníkem CITES, která napomohla při získávání informací týkající se Úmluvy CITES.

Dále byla použita metoda studia dokumentů, která byla použita pro zjištění platné právní úpravy CITES. Metoda studia dokumentů umožnila získat dostatečný přehled o zkoumané Úmluvě CITES.

3. Životní prostředí a právo životního prostředí

3.1. Životní prostředí a jeho složky

Životní prostředí je upraveno zákonem č. 17/1992 Sb., O životním prostředí, který vymezuje základní pojmy a zásady ochrany životního prostředí.

V oblasti ochrany ovzduší je Česká inspekce životního prostředí zaměřena na kontrolu dodržování veškerých povinností provozovateli stacionárních zvláště velkých a středních zdrojů znečišťování ovzduší včetně měření emisí znečišťujících látek; ukládáním sankcí a nápravných opatření; kategorizací stacionárních zdrojů a je dotčeným orgánem při vydávání povolení v řízeních vedenými krajskými úřady. Česká inspekce životního prostředí kontroluje dodržování povinností při zacházení s regulovanými látkami a s výrobky, které tyto látky obsahují, a to včetně vyúčtování odvodů poplatků za jejich výrobu a dovoz.²

V oblasti ochrany čistoty ovzduší je především pro účely informačního zajištění příslušných rozhodovacích procesů vytvořena a dále rozvíjena celá soustava nástrojů pro objektivní sledování a hodnocení stavu a vývoje kvality ovzduší na území státu: evidence a sledování množství emisí ze zdrojů znečišťování ovzduší; imisní monitorovací sítě; sítě pro sledování atmosférické depozice; prostředky pro shromažďování, archivaci a verifikaci imisních a emisních údajů: registry emisí a technických údajů o provozu zdrojů, imisní a depoziční databáze integrované v Informačním systému kvality ovzduší.³

Rozhodujícím legislativním rámcem pro podporu ochrany ovzduší je zákon č. 86/2002 Sb., O ochraně ovzduší v platném znění, včetně prováděcích předpisů, který vstoupil v platnost 1. 6. 2002, a nařízení vlády č. 597/2006 Sb., O sledování a vyhodnocování kvality ovzduší, které nahradilo nařízení vlády č. 350/2002, kterým se stanoví imisní limity a podmínky a způsob sledování, posuzování, hodnocení a řízení kvality ovzduší, ve znění pozdějších předpisů.⁴

Než vznikla Česká inspekce životního prostředí, zabezpečovala dozor nad ochranou vod Státní vodohospodářská inspekce, zřízená v roce 1960 jako odborný kontrolní orgán

² Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-ovzdusi>.

³ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 141.

⁴ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 141.

pro vodní hospodářství. Začleněním do České inspekce životního prostředí se tato instituce stala orgánem státní správy na úseku vodního hospodářství s oprávněním ukládat finanční sankce a opatření k nápravě. Hlavní činností úseku ochrany vod je dozor nad dodržováním zákona č. 254/2001 Sb., O vodách v platném znění a předpisů a rozhodnutí podle něj vydaných. Tato činnost zahrnuje kontroly u zdrojů znečištění, resp. ohrožení jak komunální, tak průmyslové a zemědělské sféry. Inspekce je povinna vyžadovat odstranění zjištěných nedostatků a závad, jejich příčin a škodlivých následků, a ukládat opatření k jejich odstranění a nápravě a viníkům uložit pokutu ve správním řízení.⁵

Od roku 2000, kdy nabyl účinnost zákon č. 353/1999 Sb., O prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami a chemickými přípravky v platném znění, který zpřísňuje podmínky pro provoz vybraných zařízení a objektů, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná látka či chemický přípravek, vykonává oddělení ochrany vod působnost ČIŽP také v agendě tohoto zákona.⁶

Česká republika leží na rozvodnici moří – Severního, Baltského a Černého, které dělí její území na tři hlavní povodí řek: Labe, Odry a Moravy. Na území ČR je celkem 24 964 vodních nádrží a rybníků s celkovým objemem 4177 mil. m³. Síť vodních toků odtéká průměrně asi 15 mld. m³ vody za rok s výrazným kolísáním od 8 mld. m³ do 24,1 mld. m³ v závislosti na klimatických podmínkách. Hydrografickou síť vodních toků tvoří 79 029 km v korytě přirozeném, z toho je 15 538,01 km významných vodních toků podle vyhlášky č. 470/2001 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činnosti související se správou vodních toků ve znění vyhlášky č. 333/2003 Sb. a vyhlášky č. 267/2005 Sb.⁷

Odpadové hospodářství České inspekce životního prostředí vzniklo reakcí na skutečnost, že nakládání s odpady se stalo v posledních desetiletích celosvětovým

⁵ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-vod>.

⁶ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-vod>.

⁷ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2010 [online]. [cit. 2011-03-10]. Dostupné z WWW: [http://www.cenia.cz/___C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMJG45KXU6](http://www.cenia.cz/___C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMJG45KXU6).

civilizačním problémem. Hlavní povinností oddělení je kontrola dodržování právních předpisů v oblasti nakládání s odpady, obaly, chemickými látkami a biocidy.⁸

Právním základem pro činnost České inspekce životního prostředí v oblasti odpadového hospodářství je zákon č. 185/2001 Sb., O odpadech v platném znění a o změně některých dalších zákonů, který nabyl účinnosti dne 1. 1. 2002. Tento zákon byl novelizován zákonem č. 188/2004 Sb., který nabyl účinnosti 23. 4. 2004, v plném rozsahu pak od 1. 5. 2004. Zákon stanovuje povinnosti právnických a fyzických osob při nakládání s odpady a podmínky pro předcházení vzniku odpadů. Kontrolu dodržování ustanovení zákona vykonává i Česká inspekce životního prostředí. Kontrola je zaměřena na právnické osoby, fyzické osoby oprávněné k podnikání a na obce. Kontrola dodržování zákona o odpadech fyzickými osobami a nakládání s komunálním odpadem spadá do kompetencí jednotlivých obcí.⁹

Nakládání s obaly je upraveno zákonem č. 477/2001 Sb., O obalech v platném znění. Tento zákon povinným osobám stanovuje práva a povinnosti při nakládání s obaly a uvádění obalů a balených výrobků na trh nebo do oběhu, při zpětném odběru a při využití odpadu z obalů, dále stanovuje poplatky a ochranná opatření, opatření k nápravě a pokuty. Předmětem zákona č. 356/2003 Sb., O chemických látkách v platném znění a chemických přípravcích je stanovení práv a povinností právnických a fyzických osob při zjišťování vlastností a klasifikaci chemických látek a chemických přípravků, při jejich registraci, evidenci, oznamování, při jejich uvádění na trh a do oběhu. Tento zákon, který nabyl účinnosti dnem vstupu smlouvy o přístupu ČR k EU v platnost a byl již novelizován zákonem č. 186/2004 Sb., nahradil zákon č. 157/1998 Sb., který od roku 1999 poprvé upravoval problematiku chemických látek a přípravků v ČR. Oblast nakládání s biocidními přípravky upravuje zákon č. 120/2002 Sb., O podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh v platném znění.¹⁰

Česká inspekce životního prostředí v oblasti odpadového hospodářství provádí kontroly, revize, prověrky a šetření zaměřené na dodržování platných právních předpisů,

⁸ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Odpadove-hospodarstvi>.

⁹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Odpadove-hospodarstvi>.

¹⁰ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Odpadove-hospodarstvi>.

ukládá pokuty za porušení stanovených povinností, stanovuje podmínky a lhůty pro zjednáání nápravy protiprávního stavu, vydává stanoviska pro ostatní orgány státní správy. Spolupracuje s krajskými úřady, celními orgány, Policií ČR, hygienickými stanicemi, finančními úřady a obcemi a poskytuje jim odbornou pomoc, dle ustanovení zákona č. 356/2004 Sb., O chemických látkách a přípravcích v platném znění, dozírá na jeho dodržování právníckými a fyzickými osobami, včetně ukládání pokut a nápravných opatření, dle ustanovení zákona č. 477/2001 Sb., O obalech v platném znění, kontroluje plnění povinnosti zpětného odběru a povinnost využití odpadu z obalů a dalších povinností s tím souvisejících.¹¹

Právní úprava ochrany půdy je v České republice obsahem řady předpisů. Zákon č. 17/1992 Sb., O životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, zařazuje dle § 2 půdu mezi složky životního prostředí. Nejvýznamnějšími předpisy jsou především zákon č. 334/1992 Sb., O ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 289/1995 Sb., O lesích, ve znění pozdějších předpisů, který obsahuje ustanovení o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa. Prostřednictvím těchto dvou zákonů je zajišťována přímá ochrana dvou ekologicky i produkčně významnějších druhů pozemků, a to na zhruba 85 % území České republiky.¹²

Do státního vlastnictví byly zahrnuty lesy v majetku ČR, jejichž správou byly pověřeny Lesy ČR, s. p. Ochrana lesa je zakládající složkou České inspekce životního prostředí, protože zákon č. 282/1991 Sb., O České inspekci životního prostředí v platném znění a její působnosti v ochraně lesa zřídil Českou inspekci životního prostředí jako orgán státní správy a zároveň stanovil i její působnost v ochraně lesa. Činnost inspekce je zaměřena na dozor při dodržování platných zákonných předpisů, zejména zákona č. 289/1995 Sb., O lesích v platném znění a zákona č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny v platném znění, týkajících se funkcí lesů jako složky životního prostředí. Pokuty může ukládat jak právníckým, tak fyzickým osobám, které svoji činností ohrozí nebo poškodí životní prostředí v lesích tím, že neoprávněně používají lesní půdu k jiným účelům než pro plnění funkcí lesů; vlastním zaviněním vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů; neplní opatření uložená orgány životního prostředí podle

¹¹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Odpadove-hospodarstvi>.

¹² Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 281.

zákona č. 282/1991 Sb., O České inspekci životního prostředí v platném znění a její působnosti v ochraně lesa.¹³

Jak živá příroda, tak i krajina jsou v současnosti předmětem ochrany podle řady právních předpisů na úrovni národní, EU i mezinárodní, které lze rozdělit do následujících okruhů: ochrana přírody a krajiny in situ (zákon č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny, v platném znění a další zákonné a podzákonné předpisy a mezinárodní úmluvy), regulace obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin (zákon č. 100/2004 Sb., O ochraně druhů volně žijících a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, v platném znění, nařízení Rady (ES) č. 338/97 a další předpisy a mezinárodní úmluvy) a podmínky provozování zoologických zahrad (zákon č. 163/2003 Sb., O podmínkách provozování zoologických zahrad v platném znění a o změně některých zákonů).¹⁴

Složka ochrany přírody České inspekce životního prostředí vznikla v roce 1992 ve vazbě na legislativní zabezpečení ochrany přírody a krajiny, přijaté v roce 1992. V současné době vykonává inspekce na úseku ochrany přírody státní dozor na základě čtyř složkových zákonů, a to podle zákona č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny, jeho účelem je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 100/2004 Sb., O podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů, ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 78/2004 Sb., O nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty a o změně některých souvisejících zákonů, a podle zákona č. 162/2003 Sb., O podmínkách provozování zoologických zahrad a o změně některých zákonů v platném znění.¹⁵

Česká inspekce životního prostředí v oblasti ochrany přírody dohlíží na dodržování právních předpisů a rozhodnutí týkající se ochrany přírody a krajiny. Její dozorčí působnost se vztahuje i na orgány státní správy. Zjišťuje případy ohrožení a poškození přírody, jejich příčiny a odpovědné osoby a je oprávněna v případech hrozící škody naříditi omezení, případně zastavení škodlivé činnosti až do doby odstranění jejich nedostatků a příčin. Za porušení povinností při ochraně přírody je oprávněna ukládat pokuty

¹³ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 314.

¹⁴ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 331.

¹⁵ NĚMEC, J., *Prokopské a Dalejské údolí*, Praha: Consult, 2003. s. 11.

právníckým i fyzickým osobám. V obecné rovině se inspekce zaměřuje zejména na ochranu mimolesní zeleně před poškozováním a nepovoleným kácením, ochranu významných krajinných prvků a krajinného rázu. V územní ochraně se kontroluje stav a dodržování základních a speciálních podmínek ochrany zvláště chráněných území, což jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, národní přírodní památky, přírodní rezervace a přírodní památky. Druhová ochrana podle zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění, se týká především zvláště chráněných druhů a jejich biotopů.¹⁶

V druhové ochraně podle zákona č. 100/2004 Sb., v platném znění, inspekce kontroluje zejména podmínky dovozu a vývozu ohrožených druhů živočichů a rostlin. Pro efektivní naplňování povinností ze zákona byla zřízena pohotovostní služba CITES, v rámci které inspekce poskytuje odbornou součinnost především celním orgánům. V této oblasti je ČIŽP rovněž široce zapojena do mezinárodní spolupráce, včetně účasti na expertní podskupině pro druhovou ochranu při generálním sekretariátu Interpolu. Inspekce může odebrat nelegálně získané exempláře CITES, včetně exemplářů neživých a výrobků z nich, a ukládá pokuty za přestupky fyzických osob a správní delikty právníckých osob.¹⁷

Zákon o nakládání s GMO č. 78/2004 Sb., v platném znění, na základě kterého inspekce kontroluje z hlediska ochrany životního prostředí dodržování právních předpisů a podmínek stanovených rozhodnutími MŽP, které se týkají nakládání s GMO, včetně dovozu a vývozu. Dozorová činnost ČIŽP nad dodržováním zákona o GMO reflektuje dynamický vývoj biotechnologií ve světě a soulad s právními předpisy EU. Právníckým i fyzickým osobám, které jsou původci závad, inspekce ukládá opatření k nápravě i pokuty za porušení povinností podle tohoto zákona. ČIŽP ukládá pokuty, které jsou v porovnání s ostatními složkovými zákony v řádově vyšší úrovni.¹⁸

Zákon rozeznává tzv. obecnou a zvláštní ochranu přírody a krajiny. V rámci obecné ochrany přírody a krajiny rozlišujeme obecnou ochranu území a obecnou ochranu druhů.

¹⁶ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-prirody>.

¹⁷ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-prirody>.

¹⁸ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/GMO>.

V rámci zvláštní ochrany přírody a krajiny rozlišujeme zvláštní územní ochranu a zvláštní druhovou ochranu.¹⁹

Obecná ochrana přírody a krajiny poskytuje zákonnou ochranu celému území České republiky. Využívá k tomu několik nástrojů – územní systémy ekologické stability, významné krajinné prvky, krajinný ráz a přírodní park a přechodně chráněné plochy. Všechny druhy rostlin a živočichů jsou chráněny před jejich zničením, poškozováním, sběrem či odchycem, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů. Jedním z důležitých nástrojů obecné druhové ochrany je ochrana volně žijících ptáků, dále ochrana dřevin rostoucích mimo les.²⁰

Jedním z nejvýznamnějších nástrojů ochrany přírody a krajiny je ochrana území, která se provádí prostřednictvím zvláště chráněných území. Ta se podle § 14 zákona č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny v platném znění, vyhlášují na přírodovědecky či esteticky významných nebo jedinečných územích. Cílem ochrany nejčastěji bývá udržení nebo zlepšení dochovaného stavu území nebo ponechání území či jeho části samovolnému vývoji. Zákon o ochraně přírody a krajiny vymezuje šest kategorií zvláště chráněných území, národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky. Česká republika se přes svou poměrně malou rozlohu vyznačuje velkým bohatstvím druhů rostlin a živočichů. Pro ochranu biologické diverzity na úrovni druhů je nezbytné zajistit účinnou ochranu rostlin a živočichů, a to včetně ochrany jejich přirozených stanovišť. Tato ochrana je legislativně zajištěna prostřednictvím celé řady nástrojů zákona č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny a do něj transponovaných Směrnic ES (Směrnice 2009/147/ES o ochraně volně žijících ptáků – "směrnice o ptácích", Směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a rostlin – "směrnice o stanovištích") a Ochrana vybraných, vzácných nebo vědecky a kulturně významných druhů rostlin a živočichů je specificky zajištěna prostřednictvím zvláštní ochrany podle § 48 a násl. zákona č. 114/1992 Sb.²¹

¹⁹ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 331.

²⁰ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 332.

²¹ Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: MŽP, 2007. s. 337-340.

Vstupem do EU k 1. 5. 2004 Česká republika převzala také závazky v oblasti územní ochrany přírody, spočívající ve vytvoření odpovídající části soustavy chráněných území evropského významu EU, nazvané Natura 2000. Tato soustava se v EU vytváří již od roku 1981 na základě dvou směrnic – směrnice o ptácích 79/409/EHS a směrnice o stanovištích 92/43/EHS. Tyto směrnice byly do českého právního řádu transponovány zákonem č. 218/2004 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon o ochraně přírody a krajiny (č. 114/1992 Sb., v platném znění).²²

²² Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-prirody>.

4. Právní úprava České inspekce životního prostředí

4.1. Obecné údaje o České inspekci životního prostředí

Česká inspekce životního prostředí byla zřízena v roce 1991 zákonem ČNR č. 282/1991 Sb., O České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ostatní složky se k ní připojily následně v průběhu let 1991 – 1992. ČIŽP je samostatnou organizační složkou státu zřízenou Ministerstvem životního prostředí ČR. Svou činnost vykonává v 5 oblastech: v ochraně ovzduší, ochraně vod, v odpadovém hospodářství, ochraně přírody a ochraně lesa, současně je stále více uplatňován integrovaný přístup k ochraně životního prostředí jak na základě zákona o integrované prevenci, o posuzování vlivů na životní prostředí, tak i celkovým způsobem inspekční práce.²³

4.2. Činnost České inspekce životního prostředí

Česká inspekce životního prostředí provádí inspekce – kontroly; ukládá opatření k nápravě zjištěných nedostatků; ukládá sankční opatření za nedodržování zákonů životního prostředí; kontroluje obchod a nakládání s ohroženými druhy živočichů a rostlin a výrobků z nich (nelegálně získané jedince a předměty odebírá); omezuje, případně zastavuje provozy, pokud vážně ohrožují životní prostředí; podílí se na řešení starých ekologických zátěží; řeší podněty občanů i právnických osob; poskytuje informace na základě žádostí ve smyslu platných zákonů; informuje veřejnost i sdělovací prostředky a orgány státní správy o údajích o životním prostředí, které získává při inspekční činnosti; vypracovává stanoviska pro jiné orgány státní správy; podílí se na řešení havárií v oblasti životního prostředí; spolupracuje s inspekčními orgány zemí Evropské unie a sítě inspekčních orgánů EU; stanovuje poplatky za vypouštění odpadních vod a odběr podzemních vod.²⁴

4.3. Organizační struktura České inspekce životního prostředí

V současné době ČIŽP v celé republice zaměstnává přibližně 663 pracovníků, z nichž 80 % tvoří inspektoři oblastních inspektorátů a ředitelství. Ředitelství zastupuje inspekci navenek, zastřešuje její práci v celostátním kontextu a zabezpečuje zahraniční

²³ MIKO, L., *Česká inspekce životního prostředí*. Praha: ČIŽP, 1996.

²⁴ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/>.

kontakty a aktivity inspekce. V čele inspekce stojí ředitel jmenovaný ministrem životního prostředí.²⁵

Diagram 1 Organizační členění České inspekce životního prostředí

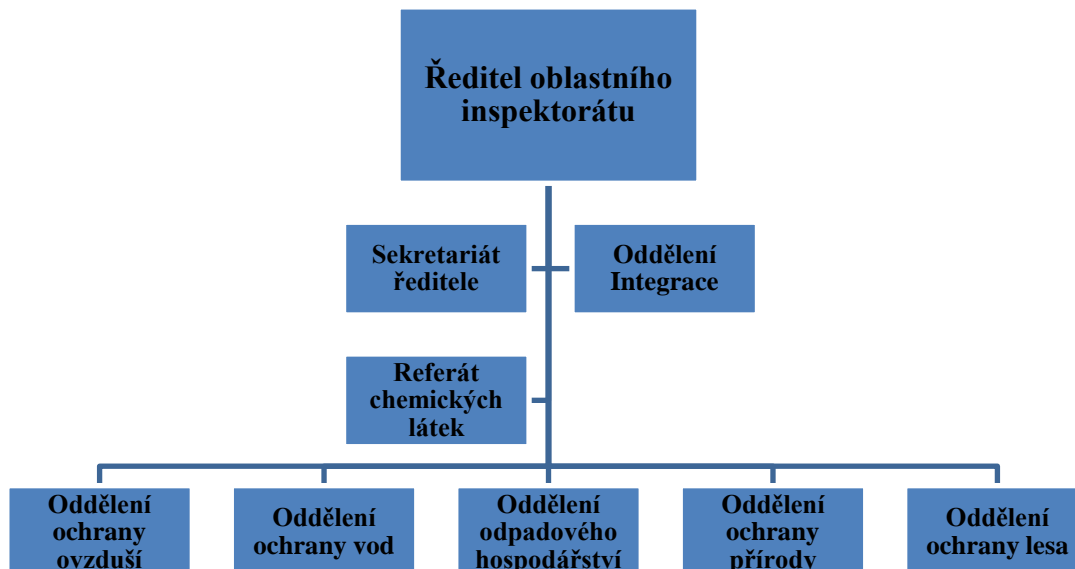
Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (vlastní tvorba)

Oblastní inspektoráty jsou vytvořeny na krajském principu a kopírují obvykle hranice správních obvodů obcí s rozšířenou působností (oddělení ochrany ovzduší, odpadového hospodářství a ochrany lesa). Oddělení ochrany přírody mají působnost upravenou podle hranic velkoplošných zvláště chráněných území (CHKO, národní parky). Oddělení ochrany vod mají územní působnost vyčleněnou logicky podle jednotlivých povodí, resp. jejich ucelených částí. Každý oblastní inspektorát je členěn na 5 odborných oddělení a sekretariát ředitele oblastního inspektorátu.²⁶

²⁵ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

²⁶ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

Diagram 2 Organizační struktura oblastního inspektorátu České inspekce životního prostředí

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

4.4. Přehled platné právní úpravy na úseku ochrany životního prostředí

Do seznamu právní úpravy na úseku ochrany životního prostředí spadá: Zákon č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů; Zákon č. 200/1990 Sb., O přestupcích v platném znění; Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád v platném znění; Zákon č. 282/1991 Sb., O České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa v platném znění; Zákon č. 552/1991 Sb., O státní kontrole v platném znění; Zákon č. 59/2006 Sb., O prevenci závažných havárií v platném znění; Nový trestní zákoník č. 40/2009 Sb., platný od 1. 1. 2010 a dále související změny uvedené v zákoně č. 41/2009 Sb., platné od 1. 1. 2010; Zákon č. 167/2008 Sb., O předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů v platném znění; Vyhláška č. 17/2009 Sb., O zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě; Zákon č. 123/1998 Sb., O právu na informace o životním prostředí v platném znění, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 132/2000 Sb., zákonem č. 6/2005 Sb., v platném znění, zákonem

č. 413/2005 Sb., v platném znění, a zákonem č. 380/2009 Sb., v platném znění a uveřejněné ve Sbírce zákonů č. 6/2010.²⁷

4.4.1. Ochrana ovzduší

Platná právní úprava:

- Zákon č. 86/2002 Sb., O ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2037/2000 o látkách, které poškozují ozonovou vrstvu, ve znění pozdějších nařízení,
- Zákon č. 695/2004 Sb., O podmínkách obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 696/2004 Sb., kterou se stanoví postup zjišťování, vykazování a ověřování množství emisí skleníkových plynů,
- Zákon č. 76/2002 Sb., O integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 100/2001 Sb., O posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení vlády č. 368/2003 Sb., O integrovaném registru znečišťování, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení vlády č. 597/2006 Sb., O sledování a vyhodnocování kvality ovzduší,
- Nařízení vlády č. 351/2002 Sb., kterým se stanoví závazné emisní stropy pro některé látky znečišťující ovzduší a způsob přípravy a provádění emisních inventur a emisních projekcí, ve znění pozdějších předpisů,
- Nařízení vlády č. 352/2002 Sb., kterým se stanoví emisní limity a další podmínky provozování spalovacích stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší,
- Nařízení vlády č. 112/2004 Sb., O Národním programu snižování emisí tuhých znečišťujících látek, oxidu siřičitého a oxidů dusíku ze stávajících zvláště velkých spalovacích stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší,

²⁷ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Obecne>.

- Nařízení vlády č. 615/2006 Sb., O stanovení emisních limitů a dalších podmínek provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší,
- Nařízení vlády č. 354/2002 Sb., kterým se stanoví emisní limity a další podmínky pro spalování odpadu, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška MŽP č. 355/2002 Sb., kterou se stanoví emisní limity a další podmínky provozování ostatních stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší emitujících těkavé organické látky z procesů aplikujících organická rozpouštědla a ze skladování a distribuce benzínu, změněná vyhláškou MŽP č. 509/2005 Sb.,
- Vyhláška MŽP č. 356/2002 Sb., kterou se stanoví seznam znečišťujících látek, obecné emisní limity, způsob předávání zpráv a informací, zjišťování množství vypouštěných znečišťujících látek, tmavosti kouře, přípustné míry obtěžování zápachem a intenzity pachů, podmínky autorizace osob, požadavky na vedení provozní evidence zdrojů znečišťování ovzduší a podmínky jejich uplatňování, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška MŽP č. 357/2002 Sb., kterou se stanoví požadavky na kvalitu paliv z hlediska ochrany ovzduší,
- Vyhláška MŽP č. 362/2006 Sb., O způsobu stanovení koncentrací pachových látek, přípustné míry obtěžování zápachem a způsobu jejího zjišťování,
- Nařízení vlády č. 117/2005 Sb., O některých opatřeních zabezpečujících ochranu ozónové vrstvy,
- Vyhláška MŽP č. 553/2002 Sb., kterou se stanoví hodnoty zvláštních imisních limitů znečišťujících látek, ústřední regulační řád a způsob jeho provozování včetně seznamu stacionárních zdrojů podléhajících regulaci, zásady pro vypracování a provozování krajských a místních regulačních řádů a způsob a rozsah zpřístupňování informací o úrovni znečištění ovzduší veřejnosti, změněná vyhláškou MŽP č. 42/2005 Sb.²⁸

4.4.2. Ochrana vod

Platná právní úprava:

- Zákon č. 254/2001 Sb., O vodách,

²⁸ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-ovzduši>.

- Vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 293/2002 Sb., O poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových,
- Nařízení vlády ze dne 29. 1. 2003 o ukazatelích a hodnotách přípustného znečištění povrchových vod a odpadních vod, náležitostech povolení k vypouštění odpadních vod do vod povrchových a do kanalizací a o citlivých oblastech,
- Nařízení vlády ze dne 3. 3. 2003 o stanovení zranitelných oblastí a o používání a skladování hnojiv a statkových hnojiv, střídání plodin a provádění protierozních opatření v těchto oblastech,
- Vyhláška Ministerstva životního prostředí ze dne 14. 6. 2002 o poplatcích za vypouštění odpadních vod do vod povrchových.²⁹

4.4.3. Odpadové hospodářství

Platná právní úprava:

- Zákon č. 106/2005 Sb., O odpadech v platném znění,
- Nařízení vlády č. 197/2003 Sb., O plánu odpadového hospodářství České republiky,
- Vyhláška č. 502/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí a Ministerstva zdravotnictví č. 376/2001 Sb., O hodnocení nebezpečných vlastností odpadů v platném znění,
- Vyhláška č. 503/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 381/2001 Sb., kterou se stanoví Katalog odpadů, Seznam nebezpečných odpadů a seznamy odpadů a států pro účely vývozu, dovozu a tranzitu odpadů a postup při udělování souhlasu k vývozu, dovozu a tranzitu odpadů,
- Vyhláška č. 504/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 382/2001 Sb., o podmínkách použití upravených kalů na zemědělské půdě,
- Vyhláška č. 505/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 237/2002 Sb., O podrobnostech způsobu provedení zpětného odběru některých výrobků,
- Vyhláška č. 41/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva životního prostředí č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady,

²⁹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-vod>.

- Vyhláška č. 294/2005 Sb., O podmínkách ukládání odpadů na skládky a jejich využívání na povrchu terénu a změněn vyhlášky č. 383/2001 Sb., O podrobnostech nakládání s odpady,
- Vyhláška č. 300/2005 Sb., kterou se mění vyhláška Českého báňského úřadu č. 99/1992 Sb., O zřizování, provozu, zajištění a likvidaci zařízení na ukládání odpadů v podzemních prostorech,
- Zákon č. 477/2001 Sb., O obalech,
- Nařízení vlády č. 111/2002 Sb., kterým se stanoví výše zálohy pro vybrané druhy vratných zálohovaných obalů,
- Vyhláška č. 115/2002 Sb., O podrobnostech nakládání s obaly,
- Vyhláška č. 116/2002 Sb., O způsobu označování vratných zálohovaných obalů,
- Zákon č. 356/2003 Sb., O chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 125/2005 Sb.,
- Vyhláška č. 219/2004 Sb., O zásadách správné laboratorní praxe,
- Vyhláška č. 220/2004 Sb., kterou se stanoví náležitosti oznamování nebezpečných chemických látek a vedení jejich evidence,
- Vyhláška č. 221/2004 Sb., kterou se stanoví seznamy nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků, jejichž uvádění na trh je zakázáno nebo jejichž uvádění na trh, do oběhu nebo používání je omezeno,
- Vyhláška č. 222/2004 Sb., kterou se u chemických látek a chemických přípravků stanoví základní metody pro zkoušení fyzikálně – chemických vlastností, výbušných vlastností a vlastností nebezpečných pro životní prostředí,
- Vyhláška č. 223/2004 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky hodnocení rizika nebezpečných chemických látek pro životní prostředí,
- Vyhláška č. 234/2004 Sb., O možném použití alternativního nebo jiného odlišného názvu nebezpečné chemické látky v označení nebezpečného chemického přípravku a udělování výjimek na balení a označování nebezpečných chemických látek a chemických přípravků,
- Vyhláška č. 109/2005 Sb., kterou se mění vyhláška č. 221/2004 Sb., kterou se stanoví seznamy nebezpečných chemických látek a nebezpečných chemických přípravků, jejichž uvádění na trh je zakázáno nebo jejichž uvádění na trh, do oběhu nebo používání je omezeno,

- Vyhláška č. 231/2004 Sb., kterou se stanoví podrobný obsah identifikačního listu k nebezpečné chemické látce a chemickému přípravku,
- Vyhláška č. 232/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, týkající se klasifikace, balení a označování nebezpečných chemických látek a chemických přípravků,
- Vyhláška č. 426/2004 Sb., O registraci chemických látek,
- Vyhláška č. 427/2004 Sb., kterou se stanoví bližší podmínky hodnocení rizika chemických látek pro zdraví člověka,
- Vyhláška č. 443/2004 Sb., kterou se stanoví základní metody pro zkoušení toxicity chemických látek a chemických přípravků,
- Vyhláška č. 164/2004 Sb., kterou se stanoví základní metody pro zkoušení nebezpečných vlastností chemických látek a chemických přípravků z hlediska hořlavosti a oxidační schopnosti,
- Zákon č. 125/2005 Sb., v platném znění, kterým se mění zákon č. 120/2002 Sb., O podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., a některé další zákony,
- Zákon č. 120/2002 Sb., O podmínkách uvádění biocidních přípravků a účinných látek na trh a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 186/2004 Sb., a některé další zákony,
- Zákon č. 186/2004 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o Celní správě České republiky,
- Vyhláška č. 304/2002 Sb., kterou se stanoví podrobná specifikace zásad a postup hodnocení biocidních přípravků a účinných látek,
- Vyhláška č. 305/2002 Sb., kterou se stanoví obsah žádosti a podrobná specifikace údajů předkládaných před uvedením biocidního přípravku nebo účinné látky na trh.³⁰

³⁰ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Odpadove-hospodarstvi>.

4.4.4. Ochrana přírody

Platná právní úprava:

- Zákon č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny - úplné znění zákona (vyšlo ve Sbírce zákonů č. 18/2010) České národní rady č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny, jak vyplývá ze změn provedených zákonným opatřením Předsednictva České národní rady č. 347/1992 Sb., zákonem č. 289/1995 Sb., nálezem Ústavního soudu České republiky vyhlášeným pod č. 3/1997 Sb., zákonem č. 16/1997 Sb., zákonem č. 123/1998 Sb., zákonem č. 161/1999 Sb., zákonem č. 238/1999 Sb., zákonem č. 132/2000 Sb., zákonem č. 76/2002 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., zákonem č. 100/2004 Sb., zákonem č. 168/2004 Sb., zákonem č. 218/2004 Sb., zákonem č. 387/2005 Sb., zákonem č. 444/2005 Sb., zákonem č. 186/2006 Sb., zákonem č. 222/2006 Sb., zákonem č. 267/2006 Sb., zákonem č. 124/2008 Sb., zákonem č. 167/2008 Sb., zákonem č. 312/2008 Sb., zákonem č. 223/2009 Sb., zákonem č. 227/2009 Sb., zákonem č. 281/2009 Sb., zákonem č. 291/2009 Sb., zákonem č. 349/2009 Sb. a zákonem č. 381/2009 Sb.,
 - Vyhláška č. 395/1992 Sb., prováděcí vyhláška zákona č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny, (úplné znění vyhlášky č. 395/1992 Sb., jak vyplývá ze změn provedených právními předpisy č.: 105/1997 Sb., 200/1999 Sb., 85/2000 Sb., 190/2000 Sb., 116/2004 Sb., 381/2004 Sb., 573/2004 Sb., 574/2004 Sb., 452/2005 Sb., 175/2006 Sb., 425/2006 Sb., 96/2007 Sb., 141/2007 Sb., 267/2007 Sb., 60/2008 Sb., 75/2008 Sb.),
 - Vyhláška č. 166/2005 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákon č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, v souvislosti s vytvářením soustavy Natura 2000 (úplné znění vyhlášky č. 166/2005 Sb., jak vyplývá ze změn provedených vyhláškou č. 390/2006 Sb.),
 - Nařízení vlády č. 51/2005 Sb., kterým se stanoví druhy a počet ptáků, pro které se vymezují ptačí oblasti,
 - Nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit + přílohy,
 - Nařízení vlády č. 301/2007 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 132/2005 Sb., kterým se stanoví národní seznam evropsky významných lokalit,

- Vyhláška č. 152/2006 Sb., O odchylném postupu při ochraně ptáků a výjimce ze základních ochranných podmínek zvláště chráněných druhů ptáků pro jejich značení,
- Vyhláška č. 294/2006 Sb., O odchylném postupu pro usmrcování špačka obecného;
- Vyhláška č. 316/2009 Sb., O držení živočichů dočasně nebo trvale neschopných přežít ve volné přírodě a o péči o tyto živočichy v záchranných stanicích (vyhláška o handicapovaných živočiších).³¹

Oblast - CITES

- Zákon č. 100/2004 Sb., O ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (zákon o obchodování s ohroženými druhy), jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 444/2005 Sb., zákonem č. 227/2009 Sb. a zákonem č. 346/2009 Sb. - úplné znění zákona vydané ve Sbírce zákonů č. 441/2009,
- Vyhláška č. 227/2004 Sb., prováděcí vyhláška k zákonu č. 100/2004 Sb., O obchodování s ohroženými druhy,
- Nařízení Rady a nařízení Komise Evropského společenství.³²

Oblast - zoologické zahrady

- Zákon č. 162/2003 Sb., O zoologických zahradách (úplné znění zákona č. 162/2003 Sb., jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 141/2008),
- Nařízení vlády č. 17/2004 Sb., O pravidlech pro poskytování dotací provozovatelům zoologických zahrad.³³

³¹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-prirody>.

³² Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-prirody>.

³³ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-prirody>.

Oblast - geneticky modifikované organismy (GMO)

- Zákon č. 78/2004 Sb., O nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty (úplné znění zákona č. 78/2004 Sb., O nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 346/2005 Sb.),
- Vyhláška č. 209/2004 Sb., O bližších podmínkách nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty (úplné znění vyhlášky č. 209/2004 Sb. jak vyplývá ze změn provedených vyhláškou č. 86/2006 Sb.),
- Vyhláška č. 29/2010 Sb., kterou se mění vyhláška č. 209/2004 Sb., o bližších podmínkách nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění vyhlášky č. 86/2006 Sb.³⁴

Ostatní

- Zákon č. 115/2000 Sb., O poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (úplné znění zákona, jak vyplývá ze změn, provedených právními předpisy č.: 476/2001 Sb., 320/2002 Sb., 130/2006 Sb.),
- Vyhláška č. 360/2000 Sb., O stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech,
- Zákon č. 276/2003 Sb., O Antarktidě.³⁵

4.4.5. Ochrana lesa

- Zákon č. 289/1995 Sb., lesní zákon v platném znění,
- Zákon č. 149/2003 Sb., O uvádění do oběhu reprodukčního materiálu lesních dřevin lesnický významných druhů a umělých kříženců, určeného k obnově lesa a k zalesňování, a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o obchodu s reprodukčním materiálem lesních dřevin),

³⁴ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/GMO>.

³⁵ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-prirody>.

- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 15. 3. 1999 o způsobu výpočtu výše újmy nebo škody způsobené na lesích,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 18. 3. 1996 o náležitostech žádosti o odnětí nebo omezení a podrobnostech o ochraně pozemků určených k plnění funkcí lesa,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 18. 3. 1996 o stanovení pásem ohrožení lesů pod vlivem imisí,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 18. 3. 1996 o pravidlech poskytování podpory na výsadbu minimálního podílu melioračních a zpevňujících dřevin a o poskytování náhrad zvýšených nákladů,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 18. 3. 1996 o genetické klasifikaci, obnově lesa, zalesňování a o evidenci při nakládání se semeny a sazenicemi lesních dřevin,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 18. 3. 1996 o zpracování oblastních plánů rozvoje lesů a o vymezení hospodářských souborů,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 18. 3. 1996 o lesním hospodářském plánování,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 28. 3. 1996, kterou se stanoví náležitosti žádosti o udělení licence v lesním hospodářství a podrobnosti o udělování licencí v lesním hospodářství,
- Vyhláška Ministerstva zemědělství ze dne 28. 3. 1996, kterou se stanoví podrobnosti o opatřeních k ochraně lesa a vzor služebního odznaku a vzor průkazu lesní strážce.
- Zákon č. 76/2002 Sb., O integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů, ve znění zákonů č. 521/2002 Sb., 437/2002 Sb., 695/2004 Sb., a 222/2006 Sb., a to na základě implementace do českého právního řádu Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 96/61/ES o IPPC ve znění 2003/35/ES. Zákon vstoupil v platnost 1. 1. 2003.³⁶

³⁶ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-lesa>.

5. Procesní předpisy pro činnost České inspekce životního prostředí

5.1. Působnosti a kompetence České inspekce životního prostředí

Působnosti a kompetence České inspekce životního prostředí vycházejí z tzv. složkových zákonů pěti hlavních složek ochrany životního prostředí, kterými jsou ochrana ovzduší, ochrana vod, ochrana přírody, ochrana lesa a odpadové hospodářství a nově též ze zákona o integrované prevenci a omezování znečištění – IPPC. V rámci své činnosti ČIŽP dozírá v rozsahu své působnosti na dodržování obecně závazných právních předpisů a rozhodnutí správních orgánů ve věcech životního prostředí; zjišťuje nedostatky; popřípadě škody vzniklé na životním prostředí, jejich příčiny a původce; ukládá opatření k odstranění a nápravě zjištěných nedostatků; provádí kontrolu uložených opatření; omezuje nebo zastavuje škodlivou činnost právnických nebo fyzických osob; ukládá právnickým a fyzickým osobám pokuty za prokázané porušení stanovených povinností v oblasti životního prostředí; ukládá některé další povinnosti původcům odpadů, vydává rozhodnutí ke starým ekologickým škodám; odebírá nedovoleně držené nebo získané jedince zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů a druhů chráněných mezinárodními úmluvami. Kromě správní činnosti ČIŽP dále zpracovává stanoviska, posudky a vyjádření pro rozhodnutí jiných orgánů státní správy, podílí se na řešení havárií, zejména v ochraně vod, řeší stížnosti, podání, oznámení a podněty občanů, právnických osob i jiných orgánů státní správy.³⁷

5.2. Zákon o státní kontrole

Veškeré kontroly, které Česká inspekce životního prostředí provádí, se řídí zákonem č. 552/1991 Sb., České národní rady ze dne 6. prosince 1991 o státní kontrole, změna 166/1993 Sb., změna 148/1998 Sb., změna 132/2000 Sb., změna 274/2003 Sb., změna 392/2005 Sb., změna 501/2004 Sb., 413/2005 Sb., změna 230/2006 Sb., změna 281/2009 Sb.³⁸

V úvodní části je upraven výkon státní kontroly v České republice. Státní kontrolu ve smyslu tohoto zákona vykonávají: ministerstva a jiné ústřední správní úřady v rozsahu

³⁷ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/Pusobnosti>.

³⁸ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

stanoveném zvláštními zákony; místní orgány státní správy a orgány územní samosprávy, pokud vykonávají státní správu v rozsahu stanoveném zvláštními zákony; ostatní orgány státní správy, do jejichž působnosti náleží specializovaná kontrola, odborný dozor nebo inspekce podle zvláštních předpisů inspekce životního prostředí patří mezi orgány státní správy, které postupují podle zákona o státní kontrole. Státní kontrolou se pro účely tohoto zákona rozumí kontrolní činnost orgánů zaměřená na hospodaření s finančními a hmotnými prostředky České republiky a plnění povinností vyplývajících z obecně závazných právních předpisů nebo uložených na základě těchto předpisů. Za státní kontrolu není považována kontrola vykonávaná v rámci vztahu nadřízenosti a podřízenosti.³⁹

Při kontrole postupuje správní orgán při výkonu kontrolní činnosti podle Kontrolního řádu. Řídí se jím postup při výkonu kontroly a vztahy mezi kontrolními orgány a kontrolovanými orgány, právníckými a fyzickými osobami při kontrole prováděné: z vlastního podnětu kontrolních orgánů; na základě dožadání zvláštními zákony k tomu oprávněných státních orgánů; v dalších případech, pokud tak stanoví zvláštní zákon.⁴⁰

Podle tohoto kontrolního řádu postupují kontrolní orgány jen v těch případech, kdy zvláštní zákon nestanoví jiný postup. Kontrolní činnost vykonávají pracovníci kontrolních orgánů na základě písemného pověření těchto orgánů. Kontrolu nesmějí provádět ti kontrolní pracovníci, u nichž se zřetelem na jejich vztah ke kontrolovaným osobám nebo k předmětu kontroly jsou důvodné pochybnosti o jejich nepodjatosti. Kontrolní pracovník je povinen bezprostředně po tom, co se dozví o skutečnostech nasvědčujících jeho podjatosti, oznámit to svému nadřízenému. Kontrolované osoby oznámí kontrolnímu orgánu skutečnosti nasvědčující podjatosti kontrolního pracovníka, jakmile se o těchto skutečnostech dozví. O podjatosti kontrolního pracovníka rozhodne vedoucí kontrolního orgánu nebo jím pověřený pracovník bez zbytečného odkladu. Do rozhodnutí o podjatosti činí kontrolní pracovník pouze úkony, které nesnesou odkladu.

³⁹ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁴⁰ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

Proti rozhodnutí vedoucího kontrolního orgánu o podjatosti nelze podat samostatné odvolání.⁴¹

Kontrolní pracovníci jsou při provádění kontroly oprávněni vstupovat do objektů, zařízení a provozů, na pozemky a do jiných prostor kontrolovaných osob, pokud souvisí s předmětem kontroly, nedotknutelnost obydlí je zaručena. Dále jsou povinni požadovat na kontrolovaných osobách, aby ve stanovených lhůtách předložily originální doklady a další písemnosti, záznamy dat na paměťových médiích prostředků výpočetní techniky, jejich výpisy a zdrojové kódy programů, vzorky výrobků nebo jiného zboží. Seznamovat se s utajovanými informacemi, prokáže-li se osvědčením pro příslušný stupeň utajení těchto informací, vydaným podle zvláštního právního předpis. Požadovat na kontrolovaných osobách poskytnutí pravdivých a úplných informací o zjišťovaných a souvisejících skutečnostech. Zajišťovat v odůvodněných případech doklady, jejich převzetí musí kontrolované osobě písemně potvrdit a ponechat jí kopie převzatých dokladů. Požadovat, aby kontrolované osoby podaly ve stanovené lhůtě písemnou zprávu o odstranění zjištěných nedostatků, v případech stanovených tímto zákonem ukládat pořádkové pokuty. Používat telekomunikační zařízení kontrolovaných osob v případech, kdy je jejich použití nezbytné pro zabezpečení kontroly.⁴²

Povinnosti kontrolních pracovníků je zjistit při kontrole skutečný stav věci. Kontrolní zjištění se sepisuje do protokolu a kontrolní pracovníci jsou povinni prokázat svá zjištění formou dokladů. Dále jsou povinni oznámit kontrolované osobě zahájení kontroly a předložit pověření k provedení kontroly; šetřit práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob; předat neprodleně převzaté doklady kontrolované osobě, pominou-li důvody jejich převzetí; zajistit řádnou ochranu odebraných originálních dokladů proti jejich ztrátě, zničení, poškození nebo zneužití; pořizovat o výsledcích kontroly protokol; zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o kterých se dozvěděli při výkonu kontroly

⁴¹ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁴² Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

a nezneužit znalosti těchto skutečností.⁴³

Kontrolní pracovníky může zbavit povinnosti mlčenlivosti ten, v jehož zájmu tuto povinnost mají, nebo ve veřejném zájmu vedoucí kontrolního orgánu. Tímto ustanovením není dotčena povinnost oznamovat určité skutečnosti orgánům příslušným podle zvláštních předpisů. Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly. Kontrolované osoby jsou povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly.⁴⁴

O kontrolním zjištění se pořizuje protokol, který obsahuje zejména popis zjištěných skutečností s uvedením nedostatků a označení ustanovení právních předpisů, které byly porušeny. V protokole se uvádí označení kontrolního orgánu a kontrolních pracovníků na kontrole zúčastněných, označení kontrolované osoby, místo a čas provedení kontroly, předmět kontroly, kontrolní zjištění, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se kontrolní zjištění opírá. Protokol podepisují kontrolní pracovníci, kteří se kontroly zúčastnili. Povinností kontrolních pracovníků je seznámit kontrolované osoby s obsahem protokolu a předat jim stejnopis protokolu. Seznámení s protokolem a jeho převzetí potvrzují kontrolované osoby podpisem protokolu. Odmítne-li kontrolovaná osoba seznámit se s kontrolním zjištěním nebo toto seznámení potvrdit, vyznačí se tyto skutečnosti v protokolu.⁴⁵

Proti protokolu může kontrolovaná osoba podat písemné a zdůvodněné námitky, a to ve lhůtě pěti dnů ode dne seznámení s protokolem, nestanoví-li kontrolní pracovník lhůtu delší. O námitkách rozhoduje vedoucí kontrolního orgánu, nestanoví-li zákon jinak. Kontrolní pracovník může o námitkách sám rozhodnout, jestliže jim v plném rozsahu vyhoví, jinak předloží námitky do sedmi dnů od jejich doručení vedoucímu kontrolního orgánu. Proti rozhodnutí o námitkách není opravný prostředek přípustný. Jestliže je do tří měsíců od doručení námitek zahájeno s kontrolovanou osobou správní řízení o uložení

⁴³ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁴⁴ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁴⁵ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

sankce nebo opatření v přímé souvislosti se skutečností obsaženou v protokolu, může kontrolní pracovník nebo vedoucí kontrolního orgánu namísto postupu rozhodnout, že se námitky vyřídí v rámci tohoto správního řízení. Je-li ke správnímu řízení příslušný jiný správní orgán než kontrolní orgán, může kontrolní pracovník nebo vedoucí kontrolního orgánu rozhodnout o tom, že se námitky předávají tomuto správnímu orgánu. Jestliže je však správní řízení zahájeno v přímé souvislosti s pouze některými skutečnostmi obsaženými v protokolu, které lze od ostatních skutečností obsažených v protokolu oddělit, postupuje se podle věty první pouze ohledně námitek, které se týkají skutečností, k nimž je správní řízení zahájeno. Proti těmto rozhodnutím není opravný prostředek přípustný.⁴⁶

Kontrolované osoby jsou povinny vytvořit základní podmínky k provedení kontroly, zejména jsou povinny poskytnout součinnost odpovídající oprávněním kontrolních pracovníků. Fyzické osoby nemají povinnost v případech, kdyby jejich splněním způsobily nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým. Kontrolované osoby jsou povinny v nezbytném rozsahu odpovídajícím v povaze jejich činnosti a technickému vybavení poskytnout materiální a technické zabezpečení pro výkon kontroly. Fyzická osoba, která způsobila, že kontrolovaná osoba nesplnila povinnost, může kontrolní orgán uložit pořádkovou pokutu až do výše 50 000 Kč. Pořádkovou pokutu lze uložit i opakovaně, nebyla-li povinnost splněna ani ve lhůtě nově stanovené kontrolními pracovníky. Úhrn takto uložených pořádkových pokut nesmí přesáhnout částku 200 000 Kč. Pořádkové pokuty lze uložit do jednoho roku ode dne, kdy kontrolní orgán nesplnění povinnosti zjistil. Pořádkové pokuty jsou příjmem státního rozpočtu České republiky. Pořádkové pokuty, které jako kontrolní orgán uložila obec, jsou příjmem obce. Pořádkové pokuty vybírá orgán, který je uložil.⁴⁷

Za škodu vzniklou kontrolovaným osobám v souvislosti s prováděním kontroly odpovídá stát; této odpovědnosti se nemůže zprostit. Nárok na náhradu nákladů nebo škody je nutno uplatnit u kontrolního orgánu nejpozději do šesti měsíců ode dne, kdy

⁴⁶ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁴⁷ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

vznikly, jinak nárok zaniká.⁴⁸

Provádí-li u téže kontrolované osoby kontrolní činnost současně více kontrolních orgánů, jsou tyto orgány povinny vzájemně spolupracovat a postupovat tak, aby co nejvíce šetřily práva a právem chráněné zájmy kontrolovaných osob. Kontrolní orgány předávají své zjištění o nedostacích příslušným orgánům, které ve své působnosti činí opatření k nápravě zjištěného stavu. Kontrolní orgány poskytují ústředním orgánům státní správy České republiky na požádání výsledky své kontroly. Kontrolní orgány oznamují orgánům činným v trestním řízení podezření z trestné činnosti zjištěné v průběhu kontroly. Pokud kontrolní orgány v souvislosti s výkonem kontroly zjistí potřebu změnit, popřípadě zrušit platné právní předpisy, učiní k tomu podnět u příslušných státních orgánů. Pro řízení podle tohoto zákona platí, s výjimkou § 18 tohoto zákona, správní řád.⁴⁹

5.2.1. Kontroly České inspekce životního prostředí v praxi

Jednou z povinností ČIŽP je kontrola, dále je to plnění závazků České republiky vůči Washingtonské úmluvě (CITES) zajišťujícím prostřednictvím práva Evropského společenství Ministerstvo životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, krajské úřady a celní správa.⁵⁰

Kontroly jsou prováděny u chovatelů, ať již zájmově nebo obchodně zaměřených, u držitelů vzácných exemplářů, jsou to soukromé osoby a profesionální chovatelé. V těchto případech je velmi často zjištěno porušování zákona. Nejběžnější nedostatky jsou opomíjení povinné registrace a označování chovaných jedinců nezaměnitelným způsobem. Kontroly u prodejců se provádějí, jak v kamenných obchodech (zooprodejny), tak na burzách, na prodejních výstavách, kde jsou předmětem kontrol rostliny (sukulenty, kaktusy, orchideje) a v potravinářských obchodech (kaviár apod.). Kontroly při dovozu a vývozu se provádějí především na hranicích, v současné době je neaktivnější hranice ČR

⁴⁸ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁴⁹ Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

⁵⁰ KEROUŠ, Karel. O kontrolách, sankcích a o ČIŽP v CITES. *Ochrana přírody* 2, Praha: ENVIRONS, 2005. s. 51.

na Ruzyňském letišti v Praze, dále to jsou místa jako Karlovy Vary, Brno, Ostrava. Kontroly zásilek rostlin a zvířat jsou také prováděny na vyclívacích poštách.⁵¹

Česká inspekce životního prostředí provádí kontroly buď plánované, nebo neohlášené, CITES kontroluje 20 – 25% ze všech oblastí (ochrana vod, ovzduší, lesa, přírody a odpadového hospodářství). Při ohlášených kontrolách se Česká inspekce životního prostředí zaměřuje na legislativu chovatelů nebo podniků. Fyzická nebo právnická osoba nemůže kontrolu odmítnout, jinak se toto konání stává trestnou činností, sankce pak mohou dosahovat u fyzických osob do desítek tisíc korun a u právnických osob až do milionů korun. Česká inspekce životního prostředí dostává podněty jak od občanů, tak od státních orgánů (celní správa, policie, krajské úřady, ministerstva). Způsob provedení kontroly vychází z principu zákona č. 100/2004 Sb., o obchodování s ohroženými druhy v platném znění.⁵²

V případě nesrovnalostí ČIŽP podezřelé exempláře CITES zadrží a zabaví. Zadržený exemplář je vydán inspekci nebo celnímu orgánu, pokud dotyčná osoba neprokáže její původ a nemá potřebné doklady, pak exemplář putuje do záchranného centra. Inspektoři ČIŽP jsou při své kontrolní činnosti oprávněni vstupovat do objektů, chovných či pěstebních zařízení či na pozemky a také často zasahují do soukromí občanů. Mohou požadovat vysvětlení či předložení dokladů, mohou prohlédnout exemplář i jeho identifikační označení a pořídit dokumentaci.⁵³

Každá kontrola provedená Českou inspekcí životního prostředí je doložena protokolem, který udává zjištěné údaje (formální stánku, způsob čipu, výsledek kontroly). Na základě kontroly se zahájí s danou osobou správní či přestupkové řízení. Pokud zadržená osoba neprokáže původ daného exempláře, tak se zahájí řízení o zabavení.⁵⁴

V poslední době inspekce odhaluje další typ podvodů, který spočívá ve falsifikaci dokladů (registračních listů). I tyto případy jsou závažným správním deliktem, za který mohou být uloženy vysoké finanční sankce. Pokuty jsou nedílnou součástí práce České inspekce životního prostředí, která vede ročně stovky přestupkových řízení a správních

⁵¹ KEROUŠ, Karel: Ústní sdělení. Česká inspekce životního prostředí v Praze. 8. prosince 2010.

⁵² KEROUŠ, Karel: Ústní sdělení. Česká inspekce životního prostředí v Praze. 8. prosince 2010.

⁵³ KEROUŠ, Karel. O kontrolách, sankcích a o ČIŽP v CITES. *Ochrana přírody* 2, Praha: ENVIRONS, 2005. s. 51.

⁵⁴ KEROUŠ, Karel: Ústní sdělení. Česká inspekce životního prostředí v Praze. 8. prosince 2010.

řízení za porušování zákonných předpisů. Vstupem do EU byly hranice finančních sankcí posunuty až na 200 000 Kč u fyzických osob a na 1 500 000 Kč pro právnické osoby a podnikající osoby.⁵⁵

Kromě kontrol a sankcí Česká inspekce životního prostředí disponuje pravomocí ukládat ze zákona nápravná opatření v podobě nařízení řádného označení exemplářů, provedení jeho dodatečné registrace, výměny nebo opravy údajů v registračních listech.⁵⁶

5.3. Správní řád a přestupkový zákon

Správní řád je procesní postup upravující řízení před správním úřadem. Správní řízení vymezuje zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění účinný od 1. 1. 2006. Upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy. Jeho jednotlivá ustanovení se použijí, nestanoví-li zvláštní zákon jinak. Nelze použít pro občanskoprávní, obchodněprávní a pracovněprávní úkony prováděné správními orgány a na vztahy mezi orgány téhož územního samosprávného celku při výkonu samostatné působnosti. Správní řízení je postup správního orgánu, jehož účelem je vydání rozhodnutí, jímž se v určité věci zakládají, mění nebo ruší práva anebo povinnosti jmenovitě určené osoby nebo jímž se v určité věci prohlašuje, že taková osoba práva a povinnosti má anebo nemá.⁵⁷

Účastníky řízení jsou dle správního řádu v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, na které se pro společenství práv nebo povinností s žadatelem musí vztahovat rozhodnutí správního orgánu; v řízení z moci úřední dotčené osoby, jímž má rozhodnutí založit, změnit nebo zrušit právo anebo povinnost nebo prohlásit, že právo nebo povinnost mají anebo nemají. Účastníky jsou též další dotčené osoby, pokud mohou být rozhodnutím přímo dotčeny ve svých právech nebo povinnostech. Účastníky jsou rovněž osoby, o kterých to stanoví zvláštní zákon. Další účastenství mohou upravovat přímo právní

⁵⁵ KEROUŠ, Karel. O kontrolách, sankcích a o ČIŽP v CITES. *Ochrana přírody* 2, Praha: ENVIRONS, 2005. s. 51.

⁵⁶ KEROUŠ, Karel: Ústní sdělení. Česká inspekce životního prostředí v Praze. 8. prosince 2010.

⁵⁷ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

předpisy v oblasti životního prostředí, v tomto případě však platí správní řád pouze podpůrně.⁵⁸

Za účastníka bude v pochybnostech považován i ten, kdo tvrdí, že je účastníkem, dokud se neprokáže opak. O tom, zda osoba je či není účastníkem, vydá správní orgán usnesení, jež se oznamuje pouze tomu, o jehož účasti v řízení bylo rozhodováno, a ostatní účastníci se o něm vyrozumí. Postup podle předchozí věty nebrání dalšímu projednávání a rozhodnutí věci. Jestliže osoba, o níž bylo usnesením rozhodnuto, že není účastníkem, podala proti tomuto usnesení odvolání, jemuž bylo vyhověno, a mezitím zmeškala úkon, který by jako účastník mohla učinit, je oprávněna tento úkon učinit do 15 dnů od oznámení rozhodnutí o odvolání.⁵⁹

Každý je způsobilý činit v řízení úkony samostatně v tom rozsahu, v jakém mu zákon přiznává způsobilost k právním úkonům. Procesní způsobilost nemají fyzické osoby, které byly soudem zbaveny způsobilosti k právním úkonům; osoby, jejichž způsobilost k právním úkonům byla soudem omezena, nemají procesní způsobilost v rozsahu tohoto omezení. Správní orgán může dát příležitost fyzické osobě, která nemá procesní způsobilost, aby se v průběhu řízení k věci vyjádřila. V řízení, jehož účastníkem je nezletilé dítě, které je schopno formulovat své názory, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn názor nezletilého dítěte ve věci. Za tím účelem správní orgán poskytne dítěti možnost, aby bylo vyslyšeno buď přímo, nebo prostřednictvím zástupce nebo příslušného orgánu sociálně-právní ochrany dětí. Vyžaduje-li to zájem dítěte, lze jeho názor zjistit i bez přítomnosti rodičů nebo jiných osob zodpovědných za výchovu dítěte. V takovém případě správní orgán k úkonu přibere jinou vhodnou dospělou osobu. K názoru dítěte správní orgán přihlíží s přihlédnutím k jeho věku a rozumové vyspělosti. Úkony týkající se společných věcí nebo práv činí účastníci společně, pokud ze zvláštního zákona nevyplývá něco jiného.⁶⁰

Jménem právnícké osoby činí úkony ten, kdo je k tomu oprávněn v řízení před soudem podle zvláštního zákona. V téže věci může za právníckou osobu současně činit

⁵⁸ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁵⁹ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁶⁰ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

úkony jen jedna osoba. V řízení před správním orgánem činí úkony jménem státu vedoucí organizační složky státu, příslušné podle zvláštního právního předpisu, nebo jím pověřený zaměstnanec zařazený do této nebo jiné organizační složky státu. Za územní samosprávný celek činí úkony ten, kdo je podle zvláštního zákona oprávněn územní samosprávný celek navenek zastupovat, jeho zaměstnanec nebo člen zastupitelstva, který byl touto osobou pověřen. Každý, kdo činí úkony, musí prokázat své oprávnění. Zástupcem účastníka je zákonný zástupce, opatrovník nebo zmocněnec; zástupcem účastníků, jejichž zájmy si neodporují, může být i společný zmocněnec nebo společný zástupce.⁶¹

Účastník si může zvolit zmocněnce. Zmocnění k zastoupení se prokazuje písemnou plnou mocí. Plnou moc lze udělit i ústně do protokolu. V téže věci může mít účastník současně pouze jednoho zmocněnce. Zmocnění může být uděleno k určitému úkonu, skupině úkonů nebo pro určitou část řízení, pro celé řízení, pro neurčitý počet řízení s určitým předmětem, která budou zahájena v určené době nebo bez omezení v budoucnu. Podpis na plné moci musí být v tomto případě vždy úředně ověřen a plná moc musí být do zahájení řízení uložena u věcně příslušného správního orgánu, popřípadě udělena do protokolu, nebo v jiném rozsahu na základě zvláštního zákona. Zmocněnec může udělit plnou moc jiné osobě, aby místo něho za účastníka jednala, jen je-li v plné moci výslovně dovoleno, že tak může učinit, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak.⁶²

Z úkonů zástupce vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému. S výjimkou případů, kdy má zastoupený něco v řízení osobně vykonat, doručují se písemnosti pouze zástupci. Doručení zastoupenému nemá účinky pro běh lhůt, nestanoví-li zákon jinak. V pochybnostech o rozsahu zastoupení platí, že zástupce je oprávněn vystupovat jménem zastoupeného v celém řízení. Správní orgán může uznat úkony učiněné ve prospěch účastníka jinou osobou než zástupcem za úkony učiněné zástupcem, jestliže o to účastník požádá a nemůže-li vzniknout újma jinému účastníkovi. O uznání úkonů rozhoduje správní orgán usnesením; nevyhoví-li podateli, oznamuje usnesení pouze jemu.⁶³

⁶¹ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁶² Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁶³ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

V řízeních, v nichž více účastníků uplatňuje shodný zájem, může k usnadnění průběhu řízení správní orgán vyzvat tyto účastníky, aby si v přiměřené lhůtě zvolili společného zmocněnce. Účastníci si mohou společného zmocněnce zvolit i bez výzvy. Pokud si účastníci společného zmocněnce na výzvu správního orgánu nezvolí a pokud v souvislosti s tím lze očekávat vznik průtahů v řízení, může správní orgán usnesením ustanovit některého z účastníků, který je fyzickou osobou. Do doby, než se tak stane, jim může písemnosti doručovat uložením u správního orgánu; na tuto možnost musí být účastníci upozorněni ve výzvě. Funkce společného zástupce zaniká dnem, kdy účastníci oznámí správnímu orgánu, že si zvolili společného zmocněnce. V řízení může být zvoleno i několik společných zmocněnců nebo ustanoveno několik společných zástupců, z nichž každý bude jednat jen jménem určité skupiny účastníků.⁶⁴

Všichni účastníci mají v řízení rovná procesní práva a povinnosti. Všichni mají právo navrhopvat důkazy, účastnit se místního šetření a ústního jednání, nahlédnout do spisů, podat opravný prostředek.⁶⁵

Správní orgán účastníkovi určí přiměřenou lhůtu k provedení úkonu, pokud ji nestanoví zákon a je-li toho zapotřebí. Určením lhůty nesmí být ohrožen účel řízení ani porušena rovnost účastníků. Usnesení o určení lhůty se oznamuje pouze tomu, komu je určena, popřípadě i tomu, jehož se jinak přímo dotýká. Lhůtu určenou správním orgánem může na žádost účastníka správní orgán přiměřeně prodloužit.⁶⁶

Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy žádost nebo jiný návrh, kterým se zahajuje řízení, došel věcně a místně příslušnému správnímu orgánu. Pokud ze zákona nebo z povahy věci vyplývá, že žádost může podat jen více žadatelů společně, není třeba, aby podání byla učiněna současně. Pro zahájení řízení je rozhodné, kdy tak učinil poslední z nich. Správní orgán o zahájení řízení ostatní žadatele vyrozumí.⁶⁷

Řízení z moci úřední je zahájeno dnem, kdy správní orgán oznámil zahájení řízení účastníkovi doručením oznámení nebo ústním prohlášením, a není-li správnímu orgánu

⁶⁴ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁶⁵ PROKOP, M., *Účastensví v řízeních na ochranu životního prostředí*. Vydal Ekologický právní servis, 2002. s. 19.

⁶⁶ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁶⁷ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

tento účastník znám, pak kterémukoliv jinému účastníkovi. Oznámení musí obsahovat označení správního orgánu, předmět řízení, jméno, příjmení, funkci nebo služební číslo a podpis oprávněné úřední osoby. Jestliže je v řízení z moci úřední více účastníků, má pro zahájení řízení význam oznámení o zahájení řízení prvním z nich. Těm, kterým se nepodařilo zahájení řízení oznámit, ustanoví správní orgán opatrovníka. Usnesení o ustanovení opatrovníka se doručuje veřejnou vyhláškou. Oznámení o zahájení řízení může být spojeno s jiným úkonem v řízení.⁶⁸

Účastník může proti rozhodnutí podat odvolání, pokud zákon nestanoví jinak. Právo podat odvolání nepřísluší účastníkovi, který se po oznámení rozhodnutí tohoto práva písemně nebo ústně do protokolu vzdal. Jestliže odvolatel vzal podané odvolání zpět, nemůže je podat znovu. Statutární orgán právnické osoby má právo podat odvolání proti rozhodnutí, jímž má být omezena způsobilost právnické osoby samostatně jednat před správním orgánem, i když je toto rozhodnutí předběžně vykonatelné.⁶⁹

Odvolací lhůta činí 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí, pokud zvláštní zákon nestanoví jinak. Odvolání lze podat teprve poté, co bylo rozhodnutí vydáno. Bylo-li odvolání podáno před oznámením rozhodnutí odvolateli, platí, že bylo podáno v první den odvolací lhůty. V případě chybějícího, neúplného nebo nesprávného poučení podle, lze odvolání podat do 15 dnů ode dne oznámení opravného usnesení věty první, bylo-li vydáno, nejpozději však do 90 dnů ode dne oznámení rozhodnutí.⁷⁰

Správní řád je ve vztahu k přestupkovému řízení obecným právním předpisem – v přestupkovém řízení se uplatní subsidiárně, tj. pouze tam, kde přestupkový zákon určitou otázku sám neupravuje. V přezkumném řízení správní orgány z moci úřední přezkoumávají pravomocná rozhodnutí v případě, kdy lze důvodně pochybovat o tom, že rozhodnutí je v souladu s právními odpisy. Přezkumné řízení lze zahájit, i pokud je rozhodnutí předběžně vykonatelné a dosud nenabylo právní moci, pokud bylo po zahájení takového přezkumného řízení podáno odvolání. Účastník může dát podnět k provedení přezkumného řízení, tento podnět není návrhem na zahájení řízení. Jestliže správní orgán neshledá

⁶⁸ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁶⁹ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

⁷⁰ Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].

důvody k zahájení přezkumného řízení, sdělí tuto skutečnost s uvedením důvodů do 30 dnů podatelí. Přezkumné řízení není přípustné, jestliže byl rozhodnutím účastníkovi udělen souhlas k občanskoprávnímu, obchodněprávnímu nebo pracovněprávnímu úkonu nebo povolen vklad práva k nemovitosti evidované v katastru nemovitostí nebo jestliže bylo rozhodnuto ve věci osobního stavu a žadatel nabyt práva v dobré víře.⁷¹

Rozhodnutí odvolacího správního orgánu nelze přezkoumávat, jestliže již bylo při novém projednávání věci vydáno nové rozhodnutí. Samostatně lze v přezkumném řízení přezkoumávat pouze usnesení o odložení věci a usnesení o zastavení řízení. Ostatní usnesení lze přezkoumávat až spolu s rozhodnutím ve věci, popřípadě s jiným rozhodnutím, jehož vydání předcházela, a jedině tehdy, může-li to mít význam pro soulad rozhodnutí ve věci nebo jiného rozhodnutí s právními předpisy anebo pro náhradu škody. Jestliže po zahájení přezkumného řízení správní orgán dojde k závěru, že ačkoli rozhodnutí bylo vydáno v rozporu s právním předpisem, byla by újma, která by jeho zrušením nebo změnou vznikla některému účastníkovi, který nabyt práva z rozhodnutí v dobré víře, ve zjevném nepoměru k újmě, která vznikla jinému účastníkovi nebo veřejnému zájmu, řízení zastaví. Při rozhodování v přezkumném řízení je správní orgán povinen šetřit práva nabytá v dobré víře, zejména mění-li rozhodnutí, které bylo vydáno v rozporu s právními předpisy nebo určuje-li, od kdy nastávají účinky rozhodnutí vydaného v přezkumném řízení.⁷²

Přestupkové řízení upravuje zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, které je zvláštním druhem správního řízení. Přestupkem se rozumí takové zaviněné protiprávní jednání, které může být jak úmyslné tak z nedbalosti, porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti. Přestupky projednávají obce, okresní úřady, orgány Policie ČR a jiné správní orgány, stanoví-li tak zvláštní zákon. Za přestupek lze uložit napomenutí, pokutu, zákaz činnosti nebo propadnutí věci.⁷³

⁷¹ Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky/> [cit. 2010-11-19].

⁷² Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky/> [cit. 2010-11-19].

⁷³ JIRÁSKOVÁ, V., *Občan v demokratické společnosti*. Praha: Slon 1999. s. 239.

Přestupky na úseku ochrany životního prostředí, přestupku se dopustí ten, kdo porušením zvláštních právních předpisů o ochraně životního prostředí jiným způsobem zhorší životní prostředí. Za přestupek lze uložit pokutu do 10 000 Kč.⁷⁴

Přestupky se projednávají z úřední povinnosti, pokud nejde o přestupky, které se projednávají jen na návrh. Podkladem pro zahájení řízení o přestupku je oznámení státního orgánu, orgánu policie nebo obce, jakož i právnické osoby nebo občana o přestupku, poznatek z vlastní činnosti správního orgánu nebo postoupení věci orgánem činným v trestním řízení. Jestliže správní orgán věc neodloží ani neshledá důvod pro postoupení věci jinému orgánu, zahájí řízení o přestupku bezodkladně, nejpozději do šedesáti dnů. Požádá-li o to oznamovatel, vyrozumí jej správní orgán do třiceti dnů od oznámení o učiněných opatřeních. V řízení o přestupku jsou účastníky řízení obviněný z přestupku, poškozený, pokud jde o projednávání náhrady majetkové škody způsobené přestupkem, vlastník věci, která může být zabránena nebo byla zabránena, v části řízení týkající se zabránění věci, navrhovatel, na jehož návrh bylo zahájeno řízení o přestupku.⁷⁵

Výrok rozhodnutí o přestupku, jímž je obviněný z přestupku uznán vinným, musí obsahovat též popis skutku s označením místa a času jeho spáchání, vyslovení viny, druh a výměru sankce, popřípadě rozhodnutí o upuštění od uložení sankce, o započtení doby do doby zákazu činnosti, o uložení ochranného opatření, o nároku na náhradu škody a o náhradě nákladů řízení. Výrok musí být řádně odůvodněn v další části rozhodnutí, správní orgán je povinen řádně odůvodnit skutečnosti na uváděném vzorku, dále je povinen, srovnat je se všemi předloženými důkazy a musí rovněž odůvodnit uložení sankce ve vztahu k osobním a majetkovým poměrům přestupce.⁷⁶

Proti rozhodnutí o přestupku se může odvolat v plném rozsahu jen obviněný z přestupku nebo jde-li o mladistvého, v jeho prospěch i jeho zákonný zástupce a orgán vykonávající sociálně-právní ochranu dětí. Poškozený se může odvolat jen ve věci náhrady škody. Včas podané odvolání proti rozhodnutí o přestupku má odkladný účinek, který není možno vyloučit. Požádá-li účastník, který podal návrh na přezkoumání rozhodnutí o

⁷⁴ Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky> [cit. 2010-11-19].

⁷⁵ Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky> [cit. 2010-11-19].

⁷⁶ Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky> [cit. 2010-11-19].

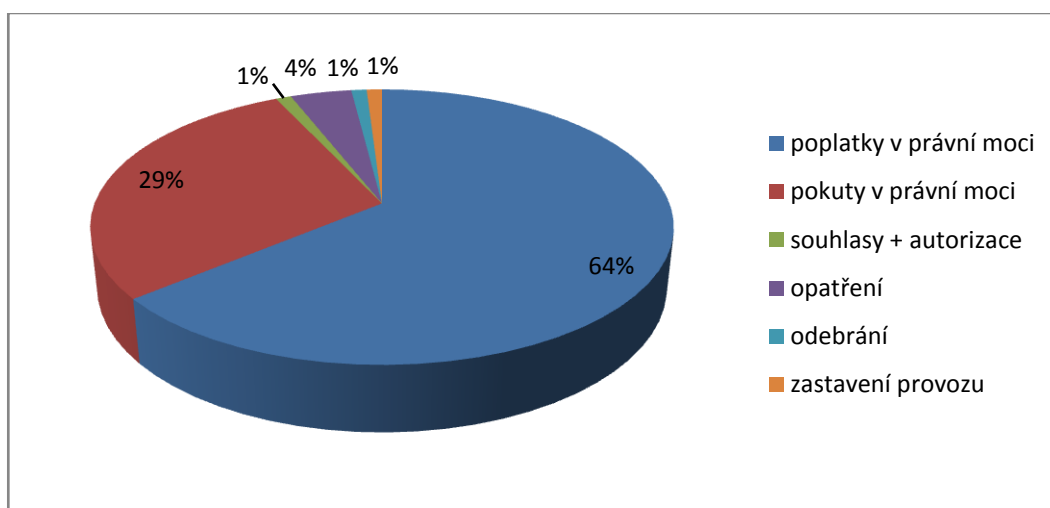
přestupku soudem, o odložení výkonu rozhodnutí, správní orgán jeho žádosti vyhoví. Při přezkoumání rozhodnutí o přestupku soudem se postupuje podle zvláštního předpisu.⁷⁷

5.3.1. Hodnocení ve správním řízení České inspekce životního prostředí

V roce 2009 provedla Česká inspekce životního prostředí celkem 17 432 kontrol (14 255 kontrol v roce 2008, 15 791 kontrol v roce 2007). Počet kontrol na jednoho inspektora v roce 2009 byl 36 (34 v roce 2008, 38 v roce 2007).⁷⁸

Česká inspekce životního prostředí vydala v roce 2009 celkem 14 834 správních řízení, z toho 14 706 pravomocných (do uvedeného počtu je zahrnuto 2 061 vydaných rozhodnutí o poplatcích za vypouštění odpadních vod a 9 268 vydaných rozhodnutí o poplatcích za odběr podzemních vod).⁷⁹

Diagram 3 Rozhodování ve správním řízení v roce 2009

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

⁷⁷ Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky> [cit. 2010-11-19].

⁷⁸ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

⁷⁹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

Z tohoto diagramu je patrné, že největší část rozhodování ve správním řízení zaujímají poplatky a pokuty v právní moci, nejmenší podíl mají odebrání, zastavení provozu a souhlasy + autorizace. Česká inspekce životního prostředí uložila celkem 2 778 pokut. Celkový objem pokut dosáhl v roce 2009 částky 164 165 643 Kč. Nárůst pokut zaznamenal především úsek vodního hospodářství a úsek odpadového hospodářství. Průměrná výše pokut se liší jednak podle složek, jednak podle regionů. Nejvyšší průměrné pokuty byly uloženy v oblasti odpadového hospodářství, nejnižší v oblasti ochrany přírody, což je vysvětlitelné charakterem jejich činnosti a sankční zákonnou úpravou. Rozhodnutí nápravného charakteru tvoří po sankcích druhou skupinu rozhodnutí, která jsou reakcí správního orgánu na zjištění rozporu se zákonem. Opatření tohoto typu se vydávají samostatně nebo spolu s rozhodnutím o sankci. V roce 2009 bylo vydáno 406 rozhodnutí o opatření k nápravě a 70 rozhodnutí o zastavení provozu.⁸⁰

Tabulka 1 Průměrný počet a výše pokut v letech 2005 - 2009

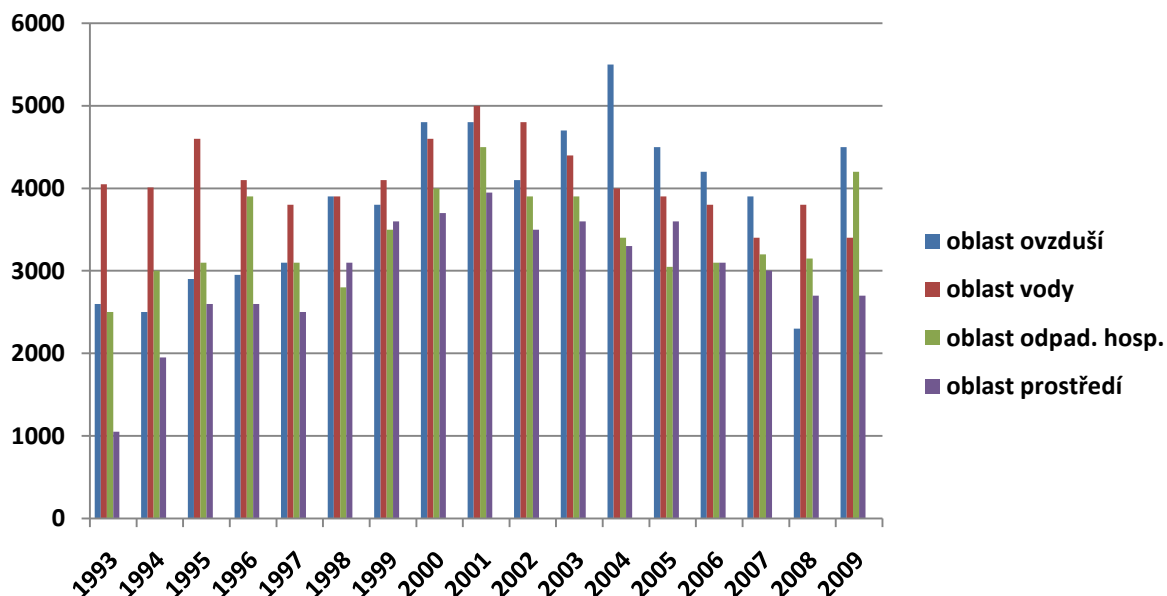
Rok	Počet pokut	Výše pokut
2005	2 861	92 724 736,00
2006	2 393	141 415 397,00
2007	2 547	161 513 741,00
2008	2 684	142 921 818,00
2009	2 778	164 165 643,00
Průměr	2 653	140 548 267,00

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (vlastní tvorba)

Z této tabulky je patrné, že rok 2005 zaznamenal nárůst uložených pokut v daných letech. V roce 2006 byl zaznamenán pokles v počtu uložených pokut, ale zvýšení uložených částek za pokuty, protože v roce 2005 bylo uloženo více drobných blokových pokut. Nejvyšší průměrné pokuty byly uloženy v oblasti odpadového hospodářství, nejnižší v oblasti ochrany přírody, což je vysvětlitelné charakterem jejich činnosti a sankční zákonnou úpravou. Průměrná výše pokut v letech 2005 – 2009 je 140 548 267 Kč a průměrný počet pokut činí 2 653.

⁸⁰ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

Graf 1 Vývoj počtu inspekcí dle složek

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

V tomto grafu je znázorněn vývoj počtu inspekcí dle složek (oblast ovzduší, oblast vody, oblast odpadového hospodářství a oblast prostředí). Počet inspekcí se meziročně zásadně nemění a po určitém poklesu se stabilizoval okolo 2500 kontrol za rok. V roce 2009 poklesl počet vydaných stanovisek a vyjádření proti létům 2007-2008 o cca 24% na 1173, nicméně to stále znamená zhruba o 1000 stanovisek více než v roce 2006. Počty vydaných rozhodnutí o pokutě se také zásadně nezměnily a pohybují se okolo 450 rozhodnutí ročně, celkově však v roce 2009 došlo ke snížení úhrnu pravomocně uložených pokut na 9 894 000 Kč, což je o 4 851 000 Kč méně než v roce 2008.⁸¹

5.3.2. Vývoj počtu řešených podnětů v letech 2000 – 2009

Inspekce se každoročně setkává s případy, kdy se příslušné orgány ochrany přírody došlými podněty nechtějí zabývat a svých povinností se zbavují na úkor ČIŽP. Mnozí

⁸¹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

občané se tak po neúspěšném dovolávání práva na místních úřadech obrací přímo na inspekci nebo prostřednictvím ministerstva životního prostředí opět na inspekci.⁸²

Tabulka 2 Řešené podněty v letech 2001 – 2009 v jednotlivých složkách ochrany životního prostředí

Složky ŽP	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ovzduší	199	257	366	301	308	397	441	375	359
voda	190	239	241	344	240	318	354	310	406
odpady	138	222	243	350	256	521	682	596	589
příroda	205	225	284	567	494	649	813	986	1252
les	64	61	104	89	82	96	105	110	125
celkem	796	1004	1238	1651	1380	1981	2395	2377	2731

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

Z této tabulky je patrné, že v České inspekci životního prostředí zaznamenávají velmi mírný nárůst podnětů z jednotlivých složek ochrany životního prostředí.⁸³

5.3.3. Programy a fondy na ochranu životního prostředí

Financování životního prostředí vytváří základní předpoklad pro přípravu projektů, které mohou být realizovány z veřejných prostředků a fondů EU a jejichž cílem je zlepšit stav jednotlivých složek životního prostředí a podpořit tak udržitelný rozvoj.⁸⁴

Nejdůležitějšími národními finančními zdroji, ze kterých jsou poskytovány podpory na opatření v oblasti ochrany životního prostředí, jsou Státní fond životního prostředí ČR a státní rozpočet. Státní fond životního prostředí v současné době poskytuje podstatnou část svých prostředků na kofinancování projektů podporovaných z fondů Evropské unie, přitom však i nadále poskytuje podpory v rámci vyhlášených národních programů.⁸⁵

⁸² Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

⁸³ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

⁸⁴ Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/>.

⁸⁵ Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/>.

Státní fond životního prostředí ČR poskytuje podpory na opatření v oblasti ochrany a zlepšování stavu životního prostředí. Podpory jsou poskytovány formou dotace, půjčky nebo případně formou příspěvku na úhradu úroků. Podmínky pro poskytování podpory v příslušném období jsou stanoveny Směrnicí Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků ze Státního fondu životního prostředí.⁸⁶

Fond byl zřízen a jeho činnost je legislativně upravena zákonem č. 388/1991 Sb., na který navazují prováděcí předpisy - Statut Fondu, Jednací řád Rady Fondu, Směrnice Ministerstva životního prostředí o poskytování finančních prostředků z Fondu.⁸⁷

Příjmy Fondu jsou tvořeny především z plateb za znečišťování nebo poškozování jednotlivých složek životního prostředí (poplatky za vypouštění odpadních vod, odvody za odnětí půdy, poplatky za znečištění ovzduší, poplatky za ukládání odpadů) a s tím spojených splátek poskytnutých půjček a jejich úroků. O použití finančních prostředků z Fondu rozhoduje ze zákona ministr životního prostředí na základě doporučení poradního orgánu - Rady Fondu. Tyto příjmy tvoří součást státního rozpočtu České republiky.⁸⁸

K fondům na ochranu životního prostředí patří také Revolvingový fond Ministerstva životního prostředí, z tohoto fondu se poskytuje finanční pomoc formou půjčky nebo grantu. Dalším fondem je Fond soudržnosti, který poskytuje prostředky na velké investiční projekty v sektorech životního prostředí a dopravy v členských státech Evropské unie. Fond soudržnosti přispívá k posilování hospodářské a sociální soudržnosti EU.⁸⁹

Do programů na ochranu životního prostředí spadá Operační program životního prostředí, který je financovaný z EU a spolufinancovaný z národních zdrojů (SFŽP). Přispívá ke zlepšování stavu ovzduší, vody i půdy, řeší problematiku odpadů a průmyslového znečištění, podporuje péči o krajinu a využívání obnovitelných zdrojů energie a budování infrastruktury pro environmentální osvětu. Dalším z programů je

⁸⁶ Státní fond životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.sfzp.cz/sekce/92/statni-fond-zivotniho-prostredi-cr/>.

⁸⁷ Státní fond životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.sfzp.cz/sekce/92/statni-fond-zivotniho-prostredi-cr/>.

⁸⁸ Státní fond životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <https://www.sfzp.cz/sekce/92/statni-fond-zivotniho-prostredi-cr/>.

⁸⁹ Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/>.

komunitární program LIFE+, který je finančním nástrojem úzce zaměřeným na životní prostředí. Program se dělí do tří pilířů: LIFE+ Příroda a biologická rozmanitost, LIFE+ Politika a správa v oblasti životního prostředí, LIFE+ Informace a komunikace. Program švýcarsko-české spolupráce, který má přispět ke snížení hospodářských a sociálních rozdílů mezi Českou republikou a vyspělejšími zeměmi rozšířené Evropské unie, a dále přispět ke snížení hospodářských a sociálních rozdílů mezi dynamickými městskými centry a strukturálně slabými okrajovými regiony v rámci České republiky.⁹⁰

5.4. Personalistika České inspekce životního prostředí

Právní a platové poměry zaměstnanců ČIŽP se řídí Zákoníkem práce č. 262/2006 Sb. a nařízením vlády č. 564/2006 Sb. O platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění nařízení vlády č. 74/2009 Sb., nařízení vlády č. 469/2002 Sb., kterým se stanoví katalog prací a kvalifikační předpoklady.⁹¹

Tabulka 3 Členění zaměstnanců podle vzdělání a pohlaví – stav k 31. 12. 2009

dosažené vzdělání	muži	ženy	celkem	%
základní	0	0	0	0
vyučen	0	0	0	0
střední odborné	4	2	6	1
úplné střední	20	26	46	7
úplné střední odborné	18	35	53	8
vyšší odborné	19	20	39	6
vysokoškolské	305	214	519	78
celkem	366	297	663	100

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

Z této tabulky je patrné, že většina zaměstnanců České inspekce životního prostředí dosáhlo vysokoškolského vzdělání a ostatní stupně vzdělání mají mnohem nižší počet zaměstnanců ČIŽP.

⁹⁰ Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.mzp.cz/>.

⁹¹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

5.5. Rozpočet České inspekce životního prostředí

Česká inspekce životního prostředí jako organizační složka státu hospodařila v roce 2009 s rozpočtovými neinvestičními prostředky ve výši 368 335 000 Kč a rozpočtovými investičními prostředky v částce 20 667 000 Kč. Celkové rozpočtové prostředky tedy činily 389 012 000 Kč. ČIŽP také hospodařila s limitem mimorozpočtovými prostředků z pojistného plnění.⁹²

Tabulka 4 Upravený rozpočet k 31. 12. 2009 (v tis. Kč)

Ukazatel	upravený rozpočet k 31.12.2009
I. Příjmy	1 500
II. Výdaje celkem	389 012
1. Běžné výdaje celkem	368 335
Mzdové prostředky	211 929
Pojistné	71 750
Převod FKSP	4 212
Ostatní běžné výdaje	80 444
ISPROFIN 315 - MŽP	8 872
2. Investiční výdaje	20 677
Mzdové prostředky celkem	211 929
v tom: limit prostředků na platy	210 590
ostatní platby proved. práci	1 339
průměrný plat v Kč	26 469
Celkem	283 679

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

Tato tabulka znázorňuje upravený rozpočet k 31. 1. 2009 České inspekce životního prostředí. Výdaje (běžné a investiční) ČIŽP jednoznačně převyšují příjmy, které pocházejí z pronájmů pozemků, ostatních nemovitostí, z movitých věcí, úroků, převodů z ostatních

⁹² Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

vlastních fondů a z fondů organizačních složek státu. V roce 2009 dosáhla průměrná mzda v České inspekci životního prostředí částky 26 469 Kč.

Tabulka 5 Příjmy a výdaje ČIŽP

Příjmy	Schválený rozpočet	Procenta z celkových příjmů
Přijaté pojistné náhrady	200 000,00	13%
Přijaté nekapitálové příspěvky a náhrady	300 000,00	20%
Ostatní nedaňové příjmy (náklady řízení CITES)	1 000 000,00	67%
Příjmy celkem	1 500 000,00	100%
Výdaje	Schválený rozpočet	Procenta z celkových výdajů
Běžné výdaje celkem	368 335 000,00	95%
Převod FKSP	4 212 000,00	1%
Ostatní běžné výdaje	80 444 000,00	22%
Mzdové výdaje	283 679 000,00	77%
Investiční výdaje celkem	20 677 000,00	5%
Výdaje celkem	389 012 000,00	100%

Zdroj: Výroční zpráva 2009 ČIŽP; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

Z této tabulky je patrné, že výdaje ČIŽP převyšují příjmy. Nejvyšší podíl na celkových výdajích mají běžné výdaje, do kterých spadají mzdové výdaje, které k celkovým výdajům mají také velký procentuelní podíl. Nejnižší procentuelní podíl v běžných výdajích zaujímá převod do Fondu kulturních a sociálních potřeb. Další podíl celkových výdajů tvoří investiční výdaje. Investice České inspekce životního prostředí slouží například na rekonstrukce objektů oblastních inspektorátů, pořízení klimatizace, vytápění budov ČIŽP, pořízení výpočetní techniky a obnovu automobilů ČIŽP. Nejvyšší podíl na celkových příjmech mají ostatní nedaňové příjmy, kterými jsou například náklady na řízení CITES. Dále pak přijaté pojistné náhrady tvoří o něco nižší procentuelní podíl na celkových příjmech.

5. 6. CITES

CITES je používaná zkratka Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora). Tato úmluva je také někdy označována jako Washingtonská konvence podle místa, kde byla podepsána. Účelem úmluvy CITES je regulace mezinárodního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Tato regulace je nutná kvůli efektivní ochraně některých druhů před vyhubením v přírodě, protože jejich odchyt či sběr pro mezinárodní obchod je velmi rozsáhlý a je jedním z nejzávažnějších faktorů ohrožujících tyto druhy na přežití. Regulace obchodu je prováděna systémem vývozních a dovozních povolení (tzv. permity CITES), která vystavují příslušné výkonné orgány členských zemí. Tato povolení jsou nutná při přechodu exemplářů CITES přes hranice států. V případě, že obchod ohrožuje daný druh na přežití, povolení nejsou žadateli vydána.⁹³

CITES se vztahuje na živé organismy, ale také na jakékoli jejich části či výrobky z nich. Mohou to být výrobky z kožešin, kůží a kostí chráněných zvířat, sošky a řezby ze vzácných dřevin či slonoviny, výrobky tradiční asijské medicíny obsahující výtažky z chráněných živočichů či rostlin, gurmánské speciality aj. Živé i mrtvé organismy jsou v rámci CITES oficiálně označovány termínem "exemplář". V současné době má úmluva CITES již 175 členských zemí, Česká republika je členskou zemí od 1. 1. 1993.⁹⁴

Podle stupně ohrožení jsou exempláře rozděleny do tří kategorií dle Úmluvy CITES: CITES I zahrnuje na 500 druhů živočichů a 300 druhů rostlin, které jsou bezprostředně ohrožené vyhubením. Mezinárodní obchod s těmito druhy je zakázán a je povolován jen výjimečně (zoologické zahrady, vědecký výzkum). Jedná se například o všechny lidoopi, lemury, pandy a některé druhy medvědů, opic, velké kytovce a delfíny, o řadu druhů kočkovitých šelem, oba druhy slonů, nosorožce, kabara pižmového, o řadu dravců, jeřábů, bažantů a papoušků, mořské želvy, určité druhy krokodýlů a ještěřů, velemloky, latimérie, o některé druhy kaktusů a orchidejí, některé palmy a vzácné exotické

⁹³ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Co-je-CITES>.

⁹⁴ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Prilohy-CITES>.

dřeviny a další druhy. Z fauny ČR sem patří orel královský, orel mořský, sokol stěhovavý a vydra říční.⁹⁵

CITES II zahrnuje na 4 000 druhů živočichů a 25 000 druhů rostlin, které by mohly být ohroženy, pokud by mezinárodní obchod s nimi nebyl regulován. Tato příloha obsahuje i druhy snadno zaměnitelné za exempláře CITES I. Patří sem všechny opice, kytovci, vydry a kočkovité šelmy, hroši, pekari, luskouni, řada druhů antilop, nandu pampový, plameňáci, všechny druhy dravců, sov, papoušků (s výjimkou andulky, korely a alexandra malého) a kolibříků, loskuták, rýžovník aj. ptáci, různé druhy želv, všichni krokodýli, leguáni, varani a hroznýšoví hadi, některé druhy exotických žab a ryb, motýlů, sklípkanů, měkkýšů, mořských korálů, všechny druhy orchidejí a kaktusů, některé agáve, aloe, sukulentní pryšce, tilandsie a masožravé rostliny, ženšen, některé dřeviny a další druhy. Z fauny a flóry ČR jsou do této kategorie kromě všech dravých ptáků a sov, zahrnuti vlk, medvěd, rys, kočka divoká, čáp černý, drop velký, pijavka lékařská, jasoň červenooký, celá čeleď vstavačovitých, sněžěnka podsněžník a brambořík nachový. CITES III zahrnuje 220 druhů živočichů a 8 taxonů rostlin. Jedná se o druhy, které jsou ohroženy mezinárodním obchodem pouze v určitých zemích a jsou chráněny na návrh těchto zemí. Příkladem může být mrož lední - Kanada, či hyenka hřivnatá - Botswana aj.⁹⁶

Evropská Unie aplikuje přísnější ochranu pro CITES druhy, ale i pro další ohrožené druhy vyskytující se na území EU či druhy, které by mohly ohrozit ekologickou stabilitu a u kterých chce zabránit jejich dovozu na své území. Členské země EU proto mají vlastní seznamy CITES druhů (nařízení Komise (EU) č. 709/2010), kde jsou druhy rozděleny do kategorie A, B, C a D (A – druhy CITES I + některé druhy CITES II; B - druhy CITES II + některé CITES III + druhy ohrožující ekologickou stabilitu; C - druhy CITES III; D - necites druhy, u nichž EU monitoruje dovoz na své území). Od 1. května 2004 je ČR členskou zemí EU, proto jsou nyní v ČR závazné seznamy kategorií A-D, resp. nařízení Komise (EU) č. 709/2010.⁹⁷

⁹⁵ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Prilohy-CITES>.

⁹⁶ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Prilohy-CITES>.

⁹⁷ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Prilohy-CITES>.

V souvislosti s legislativou Evropské Unie platnou v ČR od 1. května 2004 se změnila pravidla pro dovoz a vývoz exemplářů CITES. K dovozu exemplářů z přílohy A a B (dle legislativy EU) je nutné vývozní povolení CITES ze země původu a dovozní povolení ČR, která jsou předkládána celnímu úřadu při vstupu do EU. Při dovozu exemplářů z přílohy C a D je nutné při vstupu do EU na celním úřadě vyplnit formulář oznámení o dovozu, při dovozu exempláře z přílohy C ze země, která jej zařadila do seznamu CITES, je nutné i vývozní povolení ze země původu. U uměle vypěstovaných rostlin může vývozní povolení ze země původu nahradit rostlinolékařské osvědčení.⁹⁸

V některých případech je možné dovoz neživých exemplářů z přílohy B (výrobky, suvenýry, lovecké trofeje aj.) považovat za dovoz osobního nebo rodinného charakteru, pak stačí pouze vývozní povolení ze země původu. U některých vybraných neživých exemplářů z přílohy B není zapotřebí při dovozu vývozní ani dovozní povolení, avšak takový dovoz musí splňovat podmínky uvedené v čl. 57 nařízení Komise (ES) č. 865/2006.⁹⁹

Pro některé CITES druhy platí zákaz dovozu na území EU - viz nařízení Komise (ES) č. 359/2009. Dovoz takových exemplářů do EU není přípustný a to ani v případě, že země původu povolí jejich vývoz. Vývoz do zemí mimo EU: k vývozu exemplářů z přílohy A, B a C je nutné vývozní povolení ČR; k vývozu exemplářů z přílohy D není zapotřebí povolení CITES. Při vývozu uměle vypěstovaných rostlin nahrazuje vývozní povolení CITES rostlinolékařské osvědčení. Transport exemplářů CITES mezi členskými zeměmi EU není považován za dovoz a vývoz a nejsou proto nutná dovozní ani vývozní povolení.¹⁰⁰

Druhy z přílohy A je zakázáno jakkoli komerčně využívat (prodávat, nakupovat, inzerovat, vystavovat za peníze, používat je k reklamě apod.). Existuje však několik přesně daných případů (odchov v zajetí, předcitesový exemplář, záchranné programy ad.), kdy je z tohoto zákazu možné udělit výjimku. Takové výjimky udělují krajské úřady ve správním

⁹⁸ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Legislativa/Evropska-unie-CITES>.

⁹⁹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Exemplare-CITES-v-EU>.

¹⁰⁰ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Exemplare-CITES-v-EU>.

řízení, a pokud žadatel doloží všechny požadované údaje, získá potvrzení o výjimce ze zákazu obchodních činností. Tento dokument je platný po celém území EU. Exemplář musí být nezaměnitelně označen, aby bylo možné ho ztotožnit s vydaným dokumentem. Zákaz komerčního využívání druhů neplatí pro uměle vypěstované rostliny, starožitnosti a běžně chované druhy ptáků. Je zakázáno komerčně využívat i druhy z přílohy B, tento zákaz neplatí pro exempláře, které byly získány legálním způsobem (legální dovoz do EU, odchov). S legálně získanými exempláři B se v EU smí obchodovat volně.¹⁰¹

Přemístěním je míněn jakýkoli přesun exempláře po Evropské unii. V případě, že se tento přesun týká exempláře druhu z přílohy A, který pochází z volné přírody a měl při dovozu do EU stanoveno místo určení, je nutné požádat o povolení k přemístění. Toto povolení v ČR uděluje Ministerstvo životního prostředí. U odchovaných exemplářů a exemplářů druhů z jiných příloh se toto povolení nevyžaduje. U všech exemplářů CITES platí povinnost na výzvu kontrolních orgánů prokázat jejich legální původ. Tato povinnost platí pro každého, kdo exemplář drží, nabízí k prodeji, zpracovává, přepravuje atd.¹⁰²

Legislativa EU

- Nařízení Komise (EU) č. 997/2010 o pozastavení dovozu exemplářů určitých druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin do Společenství, platnost od 26. 11. 2010,
- Nařízení Komise (ES) č. 359/2009 o pozastavení dovozu exemplářů určitých druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin do Společenství, platnost od 21. 5. 2009 do 25. 11. 2010,
- Nový předpis EU (přílohy A, B, C, D): nařízení Komise (EU) č. 709/2010 - platnost od 15. 8. 2010,
- Nařízení Komise (EU) č. 737/2010 (o obchodování s produkty z tuleňů),
- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1007/2009 ze dne 16. září 2009 o obchodování s produkty z tuleňů,

¹⁰¹ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Exemplare-CITES-v-EU>.

¹⁰² Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Exemplare-CITES-v-EU>.

- Nové Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 398/2009, ze dne 23. dubna 2009, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi, pokud jde o prováděcí pravomoci svěřené Komisi, platné od 10. 6. 2009,
- Nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi,
- Konsolidovaná verze Nařízení Komise (ES) č. 865/2006 o prováděcích pravidlech k nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s těmito druhy - zveřejněná na <http://eur-lex.europa.eu> - platná od 25. 2. 2008.

Legislativa v ČR

- Vyhláška č. 210/2010 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o obchodování s ohroženými druhy,
- Úplné znění novelizovaného zákona č. 100/2004 Sb., zákona o obchodování s ohroženými druhy, s účinností od 1. ledna 2010,
- Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v Úředním věstníku Evropských Společenství,
- Doporučení Komise (ES) č. 2007/425/ES ze dne 13. června 2007, kterým se označuje soubor opatření pro prosazování nařízení Rady (ES) č. 338/97 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi,
- Informace orgánů a institucí Evropské Unie, Komise (Oznámení č. 2008/C 72/01),
- Názvy a adresy výkonných a vědeckých orgánů, které byly ustanoveny členskými státy v souladu s čl. IX odst. 1 Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a které jsou uvedeny v čl. 13 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi (str. 1-51),
- Místa dovozu a vývozu, která členské státy určily pro obchod se třetími zeměmi v souladu s čl. VIII odst. 3 Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a která jsou uvedena v článku 12

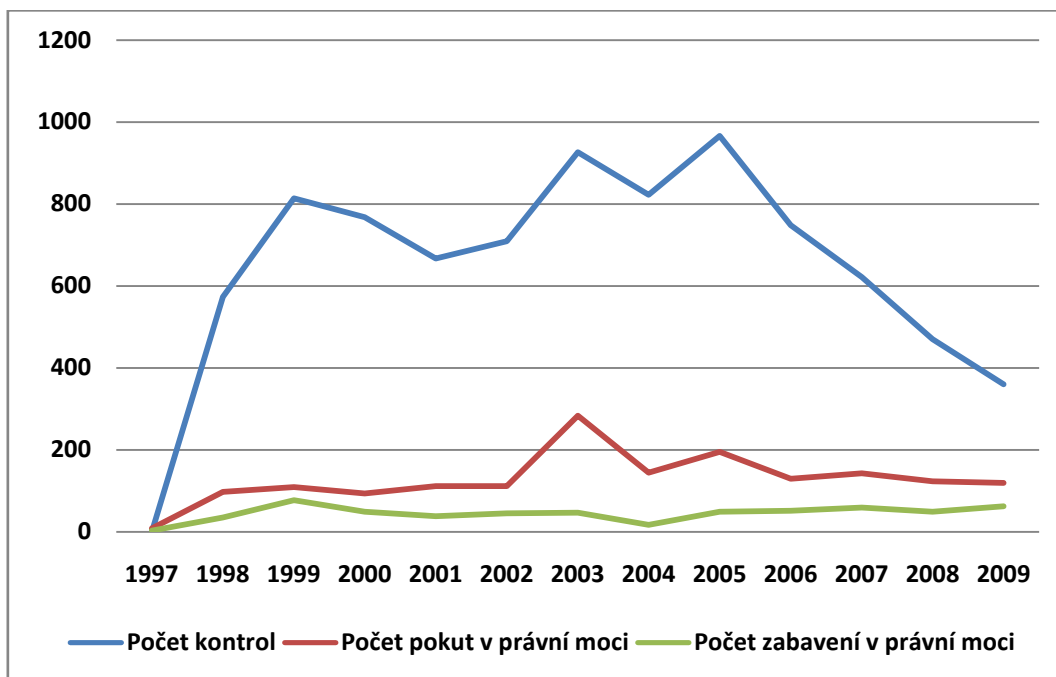
nařízení Rady (ES) č. 338/97 ze dne 9. prosince 1996 o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi.¹⁰³

Hlavním kontrolním orgánem CITES v ČR je Česká inspekce životního prostředí. Při nedodržení povinnosti stanovených zákonem je možné přestupci uložit pokutu až do výše 1.500.000,- Kč fyzickým osobám i podnikatelským subjektům. Dále může dojít k zabavení exemplářů. V závažných případech je možné případ řešit i dle trestního zákona (řeší speciální složky Celní správy nebo Policie ČR). Dotyčná osoba pak může být potrestána odnětím svobody až na osm let, zákazem činnosti nebo peněžitým trestem. V mnoha zemích je nezákonný vývoz exemplářů CITES přísně postihován, a to jak podle Úmluvy CITES tak podle místních zákonů - v některých případech hrozí až několik let vězení a vysoké peněžní tresty.¹⁰⁴

¹⁰³ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Legislativa/Evropska-unie-CITES>.

¹⁰⁴ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/CITES/Kontrola-a-mozne-sankce>.

Graf 2 Činnost České inspekce životního prostředí – CITES

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (vlastní tvorba)

Z tohoto grafu je patrné, že nejvyšší počet kontrol byl v letech 1999 – 2006. V dalších letech se počty pokut v oblasti kontroly mezinárodního obchodu s chráněnými druhy CITES snižují. Tento trend samozřejmě souvisí se vstupem ČR do EU v roce 2004 a následným vstupem do Schengenského prostoru, což z České republiky postupně udělalo nejen vnitroeurospýský stát, ale posunulo kontrolu obchodu se třetími zeměmi prakticky pouze na aktivní mezinárodní letiště.¹⁰⁵

¹⁰⁵ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

Tabulka 6 Přehled činnosti České inspekce životního prostředí v CITES 1997-2009

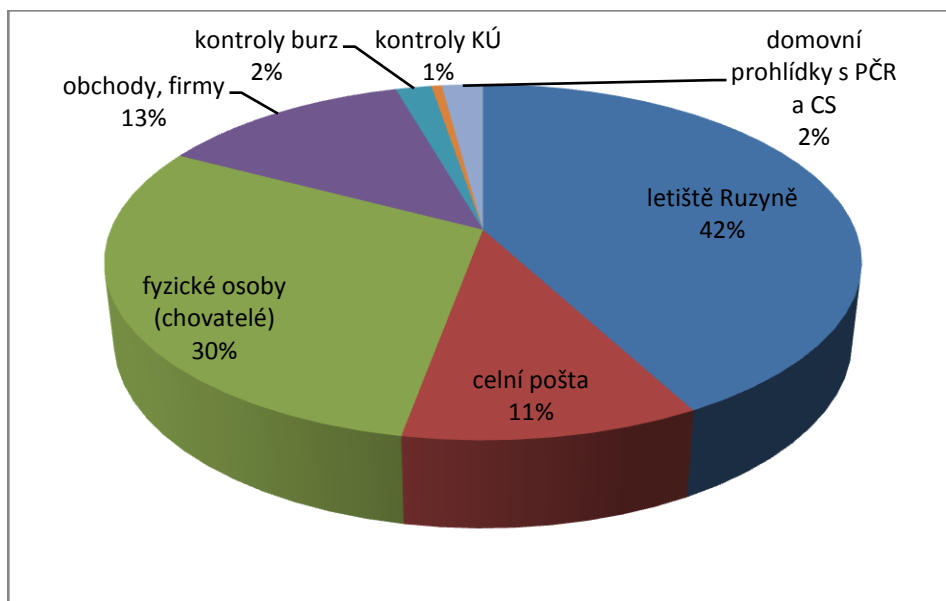
rok	kontroly počet	pokuty v právní moci (zahrnuje i blokové pokuty)		zabavení v právní moci	
		počet	celkem Kč	počet	počet exemplářů
1997		8	4 600	3	55
1998	573	97	1 132 700	35	1 188 + 145 svazků rostlin
1999	814	109	697 700	77	2 398
2000	768	93	1 199 300	49	686 + 1 339 kg korálů
2001	667	111	504 600	38	76 + 2.5 kg korálů, 8.2 kg kaviáru, 3 kg
2002	709	111	866 100	45	79 + 480 krabiček, 0.3 kg kaviáru
2003	926	283	523 200	47	277 + 10 kg, 77.5 kg masa
2004	822	144	765 750	17	622 + 25 kg, 0.3 kg korálů
2005	966	195	952 150	49	630 + 203 evropských ptáků
2006	748	129	1 210 950	51	864 (zahrnuje i evropské ptáky) + 21.3 kg, 500 balení pilulek, 90 svazků sněženek
2007	622	142	901 350	59	896
2008	470	123	1 328 800	49	1 618 + 28 kg
2009	360	119	734 900	62	880 + 250 g kaviáru

Zdroj: Česká inspekce životního prostředí; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

Z této tabulky je patrné, kolik kontrol učinila Česká inspekce životního prostředí – CITES v letech 1997 – 2009. Od roku 1999 vzrůstal počet kontrol, ale samozřejmě i počet uložených pokut, mírný růst zaznamenal i počet zabavených exemplářů. V roce 2008 lze vysledovat pokles počtu provedených kontrol a pokles výše uložených pokut. K významným případům v roce 2009 patří například pravomocná pokuta ve výši 210 000 Kč, uložená právnické osobě za prodej nelegálního pravého jeseteřího kaviáru.¹⁰⁶

¹⁰⁶ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

Diagram 4 Kontrolní činnost CITES 2009

Zdroj: Výroční zpráva ČIŽP 2009; <http://www.cizp.cz> (předělaná tvorba)

Těžiště rutinní kontrolní činnosti v problematice CITES představuje Letiště Praha Ruzyně jako jediné místo vstupu do EU na území ČR pro obchodní zásilky živočichů. Na Letišti Praha Ruzyně bylo uskutečněno 199 kontrol, vzešlo z nich 34 pokutových řízení s celkovou výší 66 900 Kč pravomocně uložených pokut a 44 řízení o zabavení exemplářů. Dále svou kontrolní činnost vykonává u fyzických osob (chovatelů), která patří mezi další nejčastější body zájmu CITES. Časté jsou také kontroly v obchodech a firmách. Kontroly na burzách, na krajských úřadech a domovní prohlídky patří mezi kontroly, které nejsou prováděny pravidelně. K nárůstu kontrol ČIŽP došlo i na celní poště v souvislosti s přijetím nových kontrolních mechanismů na straně celní správy.¹⁰⁷

¹⁰⁷ Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW: <http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.

Jako praktický příklad CITES je možno uvést případ z 21. 1. 2004. Z Indonésie hned po příletu na letišti v Ruzyni byl zadržen český občan z Brna, který pašoval v zavazadle plazy chráněné Úmluvou CITES. Muže zadrželi celníci při běžné kontrole a přivolali inspektory České inspekce životního prostředí. Po otevření zavazadla bylo nalezeno 115 plazů: 19 krajt zelených *Morelia viridis*, 55 želv paprscitých *Geochelone radiata*, 3 želvy pavoučí *Pyxis arachnoides*, 6 želv *Pyxis planicauda*, 10 želv *Callagur borneoensis*, 10 varanů smaragdových *Varanus prasinus*, 2 varani *Varanus prasinus macraei* (nově popsáný poddruh), 6 varanů *Varanus prasinus kordensis*, 2 varani *Varanus salvadorii*, 2 varani *Varanus prasinus boehmei* (viz příloha I.). Zvířata byla zabalena v pytlících a natěsnána do plastových přepravek do kufru, při dovozu byla 1 želva mrtvá a většina ostatních zvířat byla ve špatném stavu. Po ukončení šetření na ruzyňském letišti ČIŽP zvířata převezla do záchranného centra. Vzhledem k počtu zvířat byl případ řešen v trestním řízení.¹⁰⁸

¹⁰⁸ Fascinující svět zvířat [online]. [cit. 2011-02-27]. Dostupné z WWW: <http://www.fsz.estranky.cz/clanky/cites/resene-pipady-cites-v-cr>.

6. Závěr

Bakalářská práce se zabývala Českou inspekcí životního prostředí a její úlohou v praxi. Cílem práce bylo shrnout platnou právní úpravu České inspekce životního prostředí a její činnost v praxi. V teoretické části práce je vymezena platná právní úprava životního prostředí a jeho složek. V kapitole Právní úprava ČIŽP jsou uvedeny obecné údaje, činnost a organizační struktura České inspekce životního prostředí. Dále se práce zaměřila na zákon o státní kontrole, správní řád a přestupkový zákon, což jsou procesní předpisy pro činnost ČIŽP. Tyto předpisy jsou v práci shrnuty. V práci jsou také vymezeny působnosti a kompetence, které vycházejí z tzv. složkových zákonů pěti hlavních složek ochrany životního prostředí, kterými jsou ochrana ovzduší, ochrana vod, ochrana přírody, ochrana lesa a odpadové hospodářství.

Hlavní a nejdůležitější úlohou v praxi České inspekce životního prostředí, jako orgánu státní správy na úseku životního prostředí je kontrolní činnost. Kontrolní činnost probíhá formou zjišťovacího řízení dle zákona o státní kontrole, sepsání protokolu a projednání porušení zákona na úseku životního prostředí ve správním řízení a případné uložení sankce.

Počet kontrol České inspekce životního prostředí se meziročně zásadně nemění a po určitém poklesu se stabilizoval okolo 2500 kontrol za rok. V roce 2009 poklesl počet vydaných stanovisek a vyjádření proti létům 2007-2008 o cca 24%. Počty vydaných rozhodnutí o pokutě se také zásadně nezměnily a pohybují se okolo 450 rozhodnutí ročně.

Po nastudování dostupných materiálů, lze konstatovat, že právní úprava zákona č. 17/1992 Sb., O životním prostředí v platném znění plně postihuje potřeby na úseku ochrany životního prostředí. Zákon č. 114/1992 Sb., O ochraně přírody a krajiny v platném znění, i když byl již několikrát novelizován, se v mnohém liší od předešlých úprav zásluhou neustálých změn či výmazů paragrafů. V důsledku toho je tedy současná úprava tohoto zákona výrazně užší než původní právní úprava.

Z hlediska profesního složení zaměstnanců ČIŽP je nejvyšším dosaženým vzděláním vysokoškolské vzdělání, které jednoznačně převyšuje nad ostatními dosaženými stupni vzdělání. Česká inspekce životního prostředí hospodaří jak s rozpočtovými neinvestičními prostředky, tak s rozpočtovými investičními prostředky.

Cílem praktické části této bakalářské práce bylo zjistit úlohy České inspekce životního prostředí jako správního orgánu v praxi se zaměřením na CITES a její platnou

právní úpravu. Hlavním kontrolním orgánem CITES v České republice je Česká inspekce životního prostředí. Z práce vyplývá, že hlavní činností CITES je snaha o regulaci mezinárodního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Mezi další činnosti patří kontroly na hranicích společně s celní správou jako poradní a odborný orgán státní správy, který provádí kontrolu nad dovezeným zbožím podléhajícím celnímu dohledu. Česká inspekce životního prostředí - CITES spolupracuje se státní i městskou Policií, která se obrací na ČIŽP při nalezení nebo zadržení exotických exemplářů. Krajské úřady jsou zde v roli registračních orgánů, vydávají výjimky a registrační lístky dovezeným nebo odchovaným exemplářům zvířat a legalizují původy vzácných druhů živočichů. A právě v registraci exemplářů jsou velké nedostatky, zaostává zde praktická kontrola exemplářů s požadovanými dokumenty, proto je zde velký prostor pro korupční jednání. Výkonným orgánem je Ministerstvo životního prostředí, Agentura ochrany přírody a krajiny ČR je zde jako vědecký orgán, který si může vyžádat kontrolu od České inspekce životního prostředí a v případě potřeby také konzultace. Na mezinárodní úrovni Česká inspekce životního prostředí spolupracuje s Interpolem, který odhaluje nelegální mezinárodní obchody s chráněnými druhy CITES, které se dostávají až na úroveň organizovaného zločinu.

V nedávné době byl přijat nově aktualizován zákon č. 100/2004 Sb., O ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin v platném znění, který se stal kladným přínosem pro CITES. V této téměř dokonalé právní úpravě je stále možné nalézt nedostatky. Velkou roli zde hraje lidský faktor, který je nedílnou součástí v dalším osudu živočichů a rostlin. Práce České inspekce životního prostředí proto vyžaduje odborné znalosti např. z chovatelství a etologie; zoologicky – botanický potenciál; při kontrolách je velmi důležité umět s danými exempláři odborně zacházet. Při práci České inspekce životního prostředí se vyžaduje dokonalý přehled platných právních norem a správních a přestupkových postupů. Jejich práce také značně zasahuje do soukromí občanů, tím pádem se dostávají do situací, kdy musejí zachovat profesionalitu. Také zde hraje velkou roli psychika inspektora, kterou ovlivňují různé velmi nepříjemné zážitky z kontrol, mezi které patří setkávání s velkým množstvím mrtvých exemplářů.

V případě zákonných předpisů je možné vidět nápravné opatření například ve snaze o několikanásobné zvýšení sankcí za jejich porušování, ale i to mnohdy nestačí k zabránění nelegálním obchodům se zvířaty a rostlinami. Při selhávání lidského faktoru je velmi složité nalézt nápravné opatření, je nutné se zaměřit na orgány, které spolupracují s Českou

inspekci životního prostředí - CITES jako například na jednání lidí, kteří pracují v krajských úřadech, kteří by si měli uvědomit, že vykonávají zodpovědnou práci. Nápravou by mohly být legislativní změny, například zákon o korupci, který se však v současné době nedaří zrealizovat nebo popřípadě zřídit kontrolní orgán, který by dohlížel na danou problematiku. K pochybení může dojít i u inspektorů České inspekce životního prostředí a to například nedostatečným zaškolením v právních nebo personálních záležitostech, ale většina z nich má patřičné vysokoškolské vzdělání k výkonu své práce, takže možná pochybení jsou minimální.

7. Seznam použitých zdrojů

- GAISLER, Jiří. *Za oponou přírody*. Praha: Panorama, 1984. 161 s. ISBN 508-21-857.
- JIRÁSKOVÁ, Věra. *Občan v demokratické společnosti*. 1. vydání. Praha: Slon, 1999. 311 s. ISBN 80-85850-78-8.
- MIKO, Ladislav. *Česká inspekce životního prostředí*. 1. vydání. Praha: Česká inspekce životního prostředí, 1996. 73 s.
- NĚMEC, Jan. *Prokopské a Dalejské údolí*. Praha: Consult, 2003. 143 s. ISBN 80-902132-4-3.
- PROKOP, Martin. *Účastensví v řízeních na ochranu životního prostředí*. Vydal Ekologický právní servis, 2002. 82 s. ISBN 80-902570-6-2.
- Statistická ročenka životního prostředí České republiky 2007. Praha: Ministerstvo životního prostředí, 2007. 641 s. ISBN 80-7212-472-5.

Odborné články

- KEROUŠ, Karel. O kontrolách, sankcích a o ČIŽP v CITES. *Ochrana přírody 2*. Praha: ENVIRONS, 2005. 64 s. ISSN 1210-258X.

Ústní sdělení

- KEROUŠ, Karel: Ústní sdělení. Česká inspekce životního prostředí v Praze. 8. prosince 2010.

Právní předpisy

- Správní řád (Zákon č. 500/2004 Sb.). Dostupné on-line na http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/ [cit. 2010-11-19].
- Zákon o přestupcích (Zákon č. 200/1990 Sb.). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky/> [cit. 2010-11-19].
- Zákon o státní kontrole (Zákon č. 552/1991 Sb.). Dostupné on-line na http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/701/.cmd/ad/.c/313/.ce/10821/.p/8411/_s.155/701?PC_8411_number1=552/1991&PC_8411_p=1&PC_8411_l=552/1991&PC_8411_ps=10#10821 [cit. 2011-01-23].

Internetové zdroje

- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-ovzdusi>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-vod>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Odpadove-hospodarstvi>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pusobnosti/Slozky-CIZP/Ochrana-prirody>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/GMO>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-07-16]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/O-nas/Organizacni-struktura>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-9-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Obecne>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-ovzdusi>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-vod>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Odpadove-hospodarstvi>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-11-23]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-prirody>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/GMO>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pravni-normy/Ochrana-lesa>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-11-19]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/Pusobnosti>.

- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/files/=2805/VZ+2009+CZ+web.pdf>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/CITES/Co-je-CITES>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/CITES/Legislativa>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/CITES/Exemplare-CITES-v-EU>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/CITES/Legislativa/Evropska-unie-CITES>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/CITES/Kontrola-a-mozne-sankce>.
- Česká inspekce životního prostředí [online]. [cit. 2010-12-21]. Dostupné z WWW:
<http://www.cizp.cz/CITES/Prilohy-CITES>.
- Fascinující svět zvířat [online]. [cit. 2011-02-27]. Dostupné z WWW:
<http://www.fsz.estranky.cz/clanky/cites/resene-pipady-cites-v-cr>.
- Ministerstvo životního prostředí [online]. [cit. 2011-03-06]. Dostupné z WWW:
<http://www.mzp.cz/>.
- Státní fond životního prostředí [online]. [cit. 2011-02-26]. Dostupné z WWW:
<https://www.sfzp.cz/sekce/92/statni-fond-zivotniho-prostredi-cr/>.
- Statistická ročenka životního prostředí České republiky [online]. [cit. 2011-03-10].
Dostupné z WWW:
[http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/\\$pid/CENMJG45KXU6](http://www.cenia.cz/_C12571B20041E945.nsf/$pid/CENMJG45KXU6).

8. Přílohy

Tabulka 7 Tabulka zkratk

Celní správa	CS
Česká inspekce životního prostředí	ČIŽP
Česká národní rada	ČNR
Evropská Unie	EU
Evropské společenství	ES
Fond kulturních a sociálních potřeb	FKSP
Geneticky modifikované organismy	GMO
Chráněná krajinná oblast	CHKO
Integrovaná prevence a omezování znečištění	IPPC
Krajský úřad	KÚ
Ministerstvo životního prostředí	MŽP
Oblastní inspektorát	OI
Policie České republiky	PČR
Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora	CITES
Czech Environment Inspection	CEI

Standardizovaný rozhovor

A. Příprava rozhovoru

Výběr respondenta:

Za svého respondenta jsem si vybrala inspektora České inspekce životního prostředí.

Smluvená schůzka:

Rozhovor se uskutečnil 8. prosince 2010 v 14:00 na půdě České inspekce životního prostředí.

Příprava před rozhovorem:

Při rozhovoru bych se chtěla zaměřit na kontroly, které provádí Česká inspekce životního prostředí a také na CITES.

B. Realizace rozhovoru

Na začátku rozhovoru jsem svého respondenta ujistila, že tento rozhovor nebude použit k ničemu jinému než k pochopení dané problematiky.

Přepis rozhovoru:

- Provádí Česká inspekce životního prostředí namátkové nebo ohlášené kontroly?

Česká inspekce životního prostředí provádí kontroly buď, plánované nebo neohlášené. Při ohlášených kontrolách, které jsou nejčastější, se Česká inspekce životního prostředí zaměřuje na legislativu chovatelů nebo podniku.

- Je možné, aby fyzická nebo právnická osoba kontrolu odmítla?

Fyzická nebo právnická osoba nemůže kontrolu odmítnout, jinak je toto konání považováno za trestnou činnost, sankce pak mohou dosahovat u fyzických osob do desítek tisíc korun a u právnických osob až do milionů korun.

- Jaké jiné orgány spolupracují s Českou inspekcí životního prostředí?

Česká inspekce životního prostředí spolupracuje s orgány státní správy, jako jsou například celní správa, policie, krajské úřady, ministerstva.

- Jaký účelem je úmluva CITES?

Účelem úmluvy CITES je regulace mezinárodního obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Regulace je nutná kvůli ochraně některých druhů před vyhubením v přírodě, protože jejich odchyt či sběr pro mezinárodní obchod je velmi rozsáhlý a je jedním z nejzávažnějších faktorů ohrožujících tyto druhy na přežití.

- Na co vše se vztahuje úmluva CITES?

Úmluva se vztahuje jak na živé organismy, tak na jakékoli jejich části či výrobky z nich. Jsou to například kůže, kožešiny, potrava a suroviny k její výrobě, materiály pro výrobu spotřebního zboží, včetně suvenýrů.

I. Obrázky k případu z 21. 1. 2004

